

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри обліку та аудиту

Кратт О.А.

(підпис)

(ПІБ)

« ____ » _____ 2021 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ОБЛІК І АУДИТ»

Тема: «Облік і аналіз власного капіталу на підприємстві»

Виконавець: студент групи ОА-415Б Дишлева Наталія Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник: _____ д.е.н., професор, Кратт Олег Адольфович
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Нормоконтролер _____
(підпис)

Кратт О.А.
(ПІБ)

КИЇВ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра обліку та аудиту
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку та аудиту

Кратт О.А.

(підпис)

(ПІБ)

«   »

2021 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання випускної роботи

Дишлевої Наталії Сергіївни

1. Тема роботи: «Облік і аналіз власного капіталу на підприємстві» затверджена наказом по НАУ від «14» квітня 2021 р. № 597/ст.
2. Термін виконання роботи з «17» травня 2021 р. до «16» червня 2021 р.
3. Вихідні дані роботи: нормативно-правові документи з обліку та аудиту, дані фінансової звітності ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен», первинні документи, облікові реєстри синтетичного обліку, Наказ про облікову політику, установчі документи підприємства.
4. Зміст пояснювальної записки: РОЗДІЛ 1 МЕТОДИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПРАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН» РОЗДІЛ 2 НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПРАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»
5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: ЛИСТ 1. Мета, об'єкт, предмет і завдання випускної роботи. ЛИСТ 2. Нормативно-правові документи, які регламентують облік власного капіталу. ЛИСТ 3. Поняття «власний капітал» у нормативно-правовому регулюванні. ЛИСТ 4. Підходи вчених до визначення поняття «власний капітал» ЛИСТ 5. Документи з обліку власного капіталу. ЛИСТ 6. Структура виготовлення продукції кондитерської фабрики «Рошен» у 2020 р. ЛИСТ 7. Фактори формування структури власного капіталу. ЛИСТ 8. Джерела формування власних фінансових ресурсів підприємства. ЛИСТ 9, ЛИСТ 10, ЛИСТ 11, ЛИСТ 12, ЛИСТ 13. Аналіз складу власного капіталу та факторний аналіз рентабельності власного капіталу підприємства.

6. Календарний план-графік:

№ з/п	Завдання	Термін виконання етапу роботи	Примітка
1	Написання першого розділу випускної роботи та надання його керівнику.	05.05.2021 р.- 12.05.2021 р	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу випускної роботи і надання його керівнику.	13.05.2021 р.- 21.05.2021 р.	
3	Написання та оформлення вступу, висновків та списку використаних джерел випускної роботи.	23.05.2021 р.- 32.05.2021 р..	
4	Узгодження випускної роботи з науковим керівником. Проходження нормоконтролю та попереднього захисту випускної роботи. Отримання рецензії та відгуку на випускну роботу. Підготовка виступу.	07.06.2021 р.- 16.06.2021 р.	
5	Захист випускної роботи.	17.06.2021 р.	

7. Консультація з окремих розділів:

Розділ	Консультант (посада, ПІБ)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
РОЗДІЛ 1			
РОЗДІЛ 2			

8. Дата видачі завдання «   » _____ 2021 р.

Керівник Кратт О.А.
(П.І.Б.) _____ (підпис)Завдання прийняв до виконання Дишлева Н.С.
(П.І.Б.) _____ (підпис)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до випускної роботи «Облік і аналіз власного капіталу на підприємстві»: 69 с., 8 рис., 10 табл., 57 літературних джерел.

АНАЛІЗ, ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ, ДОДАТКОВИЙ КАПІТАЛ, КАПІТАЛ У ДООЦІНКАХ, ОБЛІК, РЕЗЕРВНИЙ КАПІТАЛ, СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ.

Мета випускної роботи полягає є формуванні та розробці рекомендацій щодо покращення бухгалтерського обліку власного капіталу.

Об'єкт дослідження: характеристика бухгалтерського обліку власного капіталу підприємства.

Предмет дослідження: облікові та аналітичні процедури пов'язані з формуванням та використанням власного капіталу на підприємстві.

У роботі використано методи дослідження: економіко-статистичні для аналізу емпіричних даних, зокрема порівняльного та графічного аналізу; системний підхід – для уточнення сутності поняття «власний капітал»; метод логічного узагальнення – для формулювання наукових принципів формування власного капіталу; методи абсолютних, відносних і середніх величин аналізу рядів динаміки та структурних зрушень; графічний метод – для наочного зображення положень дипломної роботи.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчі та нормативно-правові акти Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, накази Міністерства фінансів України, акти міжнародного рівня, інформація друкованих та електронних періодичних видань, фінансова звітність ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»», результати досліджень автора.

Практичне значення одержаних результатів полягає у обґрунтованні заходів щодо обліку власного капіталу ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 МЕТОДИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПРАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»».....	10
1.1 Нормативно-правова база регулювання обліку власного капіталу.....	10
1.2 Дефініції поняття «власні кошти» як об'єкту обліку.....	18
1.3 Особливості обліку власного капіталу підприємства.....	24
1.3.1 Загальна характеристика підприємства.....	24
1.3.2 Особливості первинного, аналітичного і синтетичного обліку власного капіталу підприємства.....	26
1.3.3 Порядок відображення власного капіталу у фінансовій звітності підприємства.....	31
1.4 Перспективи поліпшення якості власного капіталу підприємства.....	34
РОЗДІЛ 2 НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПРАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»».....	40
2.1 Загальні підходи аналізу власного капіталу підприємства.....	40
2.2 Аналіз джерел формування власного капіталу.....	47
2.3 Аналіз ефективності використання власного капіталу.....	53
2.4 Результати аналізу як інформація для управлінських рішень.....	64
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Здійснення заходів щодо вдосконалення управління обліковими процесами, допомагає функціонуванню будь-якого суб'єкта господарювання в ринкових відносинах.

Від управління фінансовими ресурсами, насамперед власним капіталом, залежить ефективність діяльності підприємства. Зростання обсягів власного капіталу є основним завданням будь-якого підприємства. Цей процес здійснюється за розробки та проведення ефективних управлінських рішень. Щоб вчасно виявити причини зміни розміру власного капіталу, необхідно постійно слідкувати за його оборотом. Тому постає необхідність аналізу власного капіталу, визначення факторів, які впливають на його зміну.

Питання щодо управління власним капіталом було відображено у працях вітчизняних вчених: Білик М., Бочаров В., Леонт'єв В., Бланк І., Савицька Г., Єфимов О., Каверзін Ю., Ковальов В., Боднарчук А. Хоча проблемам обліку власного капіталу присвячено багато праць, натомість до сьогодні існує проблема удосконалення бухгалтерського обліку власного капіталу.

Мета випускної роботи – на підставі теоретичного опрацювання та емпіричних досліджень обліково-аналітичних процедур власного капіталу розроблено рекомендації щодо їх поліпшення. Для досягнення поставленої мети виконано наступні завдання:

визначено та систематизовано нормативно-правові акти, що регулюють облікові операції, пов'язані з формуванням та зміною власного капіталу;

з'ясовано дефініції поняття «власні кошти» як об'єкту обліку;

охарактеризовано виробничо-господарську діяльність досліджуваного підприємства;

проаналізовано стан власного капіталу ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» за 2018-2020 роки;

розглянуто та проаналізовано джерела формування власного капіталу;

проведено дослідження методів ефективності використання власного капіталу;

визначено результати аналізу як інформацію управлінських рішень.

Об'єкт дослідження випускної роботи процеси формування та використання власного капіталу підприємства.

Предмет дослідження – обліково-аналітичні процедури формування та використання власного капіталу підприємства.

База дослідження – законодавчі та нормативно-правові акти Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, накази Міністерства фінансів України, акти міжнародного рівня, інформація друкованих та електронних періодичних видань, фінансова звітність ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» результати досліджень автора.

Методи дослідження. Для виконання випускної роботи було задіяно методи наукового пізнання: порівняльного та графічного аналізу; системний підхід – для уточнення сутності поняття «власний капітал»; метод логічного узагальнення – для формулювання наукових принципів формування власного капіталу; методи абсолютних, відносних і середніх величин аналізу рядів динаміки та структурних зрушень.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці та обґрунтуванні заходів відносно обліку власного капіталу ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» (далі – кондитерська фабрика «Рошен»).

Особистий внесок випускника. На протязі виконання дипломної роботи автором здійснено:

пошук інформації та аналіз джерел літератури за темою дипломної роботи; аналіз нормативно-правової бази щодо регулювання обліку власного капіталу;

аналіз джерел формування та методів ефективності використання власного капіталу;

наведено пропозиції щодо покращення використання класного капіталу кондитерська фабрика «Рошен».

Апробація: Дишлева Н.С. Значимість обліку власного капіталу для діяльності суб'єктів господарювання // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами: матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 15-16 квіт. 2021 р.). К.: НАУ, 2021. С. 157. (1,0 друк. арк.).

Структура та обсяг роботи. Випускна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел викладених на 69 сторінках друкованого тексту. Матеріали дослідження містять 10 таблиць (на 11 сторінках), 8 рисунків (на 7 сторінках), 6 додатків (на 8 сторінках), список використаних джерел зі 57 найменувань на 5 сторінках.

РОЗДІЛ 1
МЕТОДИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО
КАПІТАЛУ ПРАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА
«РОШЕН»»

1.1 Нормативно-правова база регулювання обліку власного капіталу

Нормативно-правові документи, які регламентують облік власного капіталу (далі – ВК), поділено на чотири групи. На рис. 1.1 проілюстровано систематизацію нормативно-правової бази регулювання власного капіталу. На рисунку до першої групи віднесено закони: Податковий кодекс України (далі – ПКУ), Господарський кодекс України (далі – ГКУ), Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» (далі – ЗУ «ПБОФЗУ»), Закон України «Про акціонерні товариства» (далі – ЗУ «ПАТ»), Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо статутного капіталу» (далі – ЗУ «ПВЗДЗАУСТ») [38; 7; 16; 17; 18]. Отже, облік ВК регулюється двома кодексами і трьома законами.

Серед законодавчих актів у першу чергу варто згадати ЗУ «ПБОФЗУ», оскільки у ньому у Ст. 1 наведено термін «власний капітал». Термін є одним з 60 термінів у документі. Доречі, термін «капітал» згадується у документі шість разів тільки у Ст.1: стосовно терміну «господарська операція», двічі стосовно терміну «витрати», двічі стосовно терміну «доходи» і лише один раз щодо терміну «власний капітал». Цей термін використовується у словосполученні зі словом власний, тобто становить поняття «власний капітал». Власний капітал – різниця між активами і зобов'язаннями підприємства [16].

Друга група – постанови Кабміну України. Розглянемо вживання терміну «капітал» у трьох документах. Перший – Порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу підприємства (далі – ПЗСКП), який повністю описує порядок динаміки ВК. Термін капітал використано 129 разів [39]. Другий

документ – План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (далі – ПРБОАКЗГОПО): термін «капітал» вжито в документі 12 разів. Зокрема, четвертий клас рахунків присвячений для відображення ВК у бухгалтерському обліку [40]. Третій документ – Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку (далі – МРЗРБО): термін «капітал» вжито в документі 58 разів, зокрема до методичних рекомендацій, щодо регістрів обліку ВК та забезпечення зобов'язань [30].

Третя група – наказ Мінфіну України. П(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі – П(С)БО № 1 «ЗВФЗ»): термін «капітал» вжито в документі 87 разів, зокрема, щодо визначення терміну «власний капітал» [41].

Четверта група – акти міжнародного рівня. МСБО № 1 «Подання фінансової звітності» (далі – МСБО № 1 «ПФЗ»): термін «капітал» застосовується в статті «Визначення». Зокрема для відображення поняття «власного капіталу» [31].

Рис. 1.1 Систематизація нормативно-правової бази регулювання власного капіталу

Джерело: складено автором на основі даних [38; 7; 16; 17; 18; 39; 40; 30; 41].

ВК виконує головну роль у створенні та розвитку підприємства (фірми, компанії) і є суттєвою економічною базою всього процесу його діяльності.

На законодавчому рівні поняття «власний капітал» закріплене у П(С)БО № 1 «ЗВФЗ». Так, під ВК розуміється частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Дане визначення не розкриває джерел формування та напрямків використання ВК, але відображає порядок розрахунку ВК [41].

Відповідно до ст. 14 ЗУ «АТВКТ» – різниця між сукупною вартістю активів товариства та вартістю його зобов'язань перед іншими особами [17].

Основним елементом ВК підприємства є його статутний капітал.

Чинним законодавством визначено, що початковий капітал – це статутний фонд, виділений підприємству або залучені ним на засадах, визначених чинним законодавством, фінансові ресурси у вигляді грошових коштів або вкладень у майно, цінності, нематеріальні активи, цінні папери, закріплені за підприємством на праві власності або повного господарського відання. За рахунок статутного фонду підприємство формує свої власні основні та оборотні фонди (кошти).

Відповідно до ЗК «ПВЗДЗАУСК» від 22.12.2010 р. у законодавстві України вираз «статутний фонд» замінено на «статутний капітал» [18].

Гроші, цінні папери, інші речі або майнові чи інші відчужувані права, що мають грошову оцінку, являються вкладом до статутного (складеного) капіталу підприємства, якщо інше не встановлено законом. Грошова оцінка вкладу учасників підприємства відбувається за згодою його учасників, а у випадках, встановлених законом вона підлягає незалежній експертній перевірці.

Відповідно до ст. 86 ГКУ забороняється застосовувати для формування статутного (складеного) капіталу підприємства бюджетні кошти, кошти, одержані в кредит та під заставу, векселі, майно державних (комунальних) підприємств, яке відповідно до закону (рішення органу місцевого самоврядування) не підлягає приватизації, та майно, що перебуває в оперативному управлінні бюджетних установ, якщо інше не передбачено законом [7].

Фінансовий стан засновників має бути перевірений незалежним аудитором (аудиторською організацією) у встановленому порядку, а майновий стан засновників, має бути підтверджений довідкою органу доходів і зборів про подану декларацію про майновий стан і доходи (податкову декларацію).

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) прийняла новий Порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу підприємства. Порядок поширюється на всі підприємства, які прийняли рішення про збільшення (зменшення) статутного капіталу акціонерного товариства з дати набрання чинності цього рішення.

Серед цікавих новацій – впровадження норми, згідно з якою при збільшенні статутного капіталу підприємства за рахунок додаткових внесків, розміщення акцій, додаткової емісії (без здійснення публічної пропозиції) має здійснюватися безпосередньою пропозицією завчасно визначеному колу осіб, кількість некваліфікованих інвесторів серед яких не може дорівнювати або перевищувати 150 осіб. У процесі господарської діяльності підприємства можуть нагромаджувати ВК в результаті різних господарських операцій. Податковий облік операції із ВК відбувається з врахуванням норм та положень, встановлених ПКУ [38].

ПРБОАКЗГОПО, включає перелік рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку і застосовується для контирування документів первинного обліку, ведення реєстрів бухгалтерського обліку, в т. ч. пов'язаних із ВК. З метою узагальнення даних про стан та рух ВК підприємства передбачено рахунки класу 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань», на яких відображаються рух складових часток ВК та деяких інших видів капіталу, що передбачено обліковувати на рахунках цього класу [40].

За даними цих рахунків формується Звіт про власний капітал. Для обліку кожного виду ВК визначено окремий рахунок., А яка саме інформація на ньому накопичується видно вже з назви рахунка.

Відображення основних операцій з формування та збільшення або зменшення ВК суб'єктів господарювання здійснюється відповідно до Інструкції про застосування ПРБОАКЗГОПО № 291 [40].

Невід'ємними складовими бухгалтерського обліку є немалий потік первинних документів, постійне виконання арифметичних операцій, перевірка правильності розрахунків і проведення операцій, порівняння даних з інформацією на суміжних ділянках обліку тощо. Збір інформації про господарські операції та явища, реєстрація їх у первинних облікових документах, що підвищує ефективність, контролб та управління діяльністю підприємства, здійснюється саме на стадії первинного обліку .

МРЗРБО, затвержені наказом Мінфіну спрямовані на узагальнення у регістрах бухгалтерського обліку (крім регістру позабалансового обліку) методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та фактів фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій та інших юридичних осіб (крім банків і бюджетних установ), їх філій, відділень, представництв незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, на накопичення аналітичних даних про склад і рух активів, капіталу і зобов'язань, доходів, витрат, фінансових результатів.

Додатками до цих Методичних рекомендацій є форми журналів, відомостей, Головна книга, таблиці аналітичних даних, аркуші-розшифровки, бухгалтерські довідки.

У Журналі 7 відображаються операції про зміни у складі ВК підприємства, про нарахування, одержання і витрати забезпечень, майбутніх витрат і платежів і коштів цільового призначення [30].

Регістри бухгалтерського обліку (журнали, відомості, таблиці аналітичних даних, аркуші-розшифровки) за всіма господарськими операціями заповнюються в гривнях і копійках, а регістри, що, ведуться окремо за операціями в іноземних валютах – у відповідних вимірниках іноземної валюти. Як правило, відомості аналітичних даних заповнюються після складання Журналу.

Інвентаризацію активів і зобов'язань проводять щороку всі юридичні особи, а також і представництва нерезидентів, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності. Інвентаризація на підприємстві проводиться відповідно до Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності господарюючого суб'єкта. Під час інвентаризації активів, ВК і зобов'язань підприємства перевіряється та документально підтверджується їх присутність, стан, відповідність критеріям визнання та оцінка.

Структурованим відображенням фінансового стану та фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання є фінансова звітність, метою

якої є інформування про ВК підприємства, яка є належною для власників та широкого кола користувачів під час прийому ними економічних рішень стосовно його збільшення та ефективності використання. Окремий розділ Балансу (Звіту про фінансовий стан) (форма № 1) містить дані про ВК, як того вимагає повне розкриття інформації, у розрізі його складників, які висвітлюються в розділі 1 «Власний капітал» пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) [16].

Крім того склад та зміни в ВК підприємства за рік відображаються в Звіті про власний капітал (форма № 4). Мета, склад і положення підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів визначаються П(С)БО № 1 «ЗВФЗ». Метою надання користувачам правдивої та об'єктивної інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, для прийняття рішень повної є складання фінансової звітності відповідно до П(С)БО № 1 [41].

Власний капітал складається з таких складових:

- zareestrovaniy (pайovий) kapітал;
- kapітал y доoцінках;
- додатковий kapітал;
- резервний kapітал;
- нерозподілений прибуток (непокритий збиток);
- вилучений kapітал;
- неоплачений kapітал.

Ці складові показують суму, яка передана власниками в розпорядження підприємства як внески, чи залишили у формі нерозподіленого прибутку.

Головним завданням обліку власного капіталу є надання правдивої інформації про наявність реальних активів, які передалися підприємству в обмін на корпоративні права або практично створені в процесі діяльності. Тому складові капіталу корегують реальну величину власного капіталу.

Документи, що є базою для відображення змін на рахунках власного капіталу наведені на рис. 1.2.

Рис. 1.2 Документи, що підтверджують зміни на рахунках обліку власного капіталу підприємства

Джерело: складено автором на основі даних [5].

Отже, вищевикладене дало можливість розглянути та систематизувати основні нормативно-правові акти, які дають змогу практикуючим бухгалтерам вчасно та правильно висвітлювати в обліку операції з формування та зміни власного капіталу.

1.2 Дефініції поняття «власні кошти» як об'єкту обліку

Словосполучення «власні кошти» і поняття «власний капітал», на думку Бочаров В. і Леонтьєв В. є синонімами [2, с. 116]. Отже, при характеристиці

дефініції поняття «власні кошти» буде залучено поняття «власний капітал». Так, у ЗУ ПБОФЗУ наведено, що ВК – різниця між активами і зобов'язаннями підприємства [16].

Представники багатьох напрямків і шкіл економічної теорії розглядали визначення поняття «власний капітал», на підставі чого Ефимов О. вважає його найскладнішим. З покращенням рівня економічного розвитку, змінювалось і тлумачення науковцями поняття «власного капіталу». Вперше в історії ВК як об'єкт обліку був розглянутий в 1491 році в Італії. Тоді ВК вважали як особистий засіб власника, що був у його власності, який вкладався ним у підприємство і зароблявся ним в процесі підприємницької діяльності.

Для відображення в обліку інформації про ВК було створено окремий рахунок з назвою «капітал», на якому відображались результати діяльності підприємства. За дебетом рахунку «капітал» відображались активи підприємства, а за кредитом – джерела їх створення, тобто пасиви [15, с. 57–63].

З часом визначення «власний капітал» змінювалось, але не суттєво. При еволюції науки, вчені економіки давали поняттю «власний капітал» свої означення. Під ВК розуміли:

- вартість, що призводить до створення додаткової вартості;
- майнові та грошові цінності, що необхідні для створення торговельного чи промислового підприємства;
- блага та ресурси для задоволення суспільних потреб, вироблені в державі;
- сукупність засобів виробництва та матеріальних благ;
- суми матеріальних цінностей, що були вкладені у діяльність підприємства для отримання прибутку.

Для цілей економіки поняття «капіталу» трактується з двох сторін. По-перше, під капіталом підприємства розуміють сумарну вартість засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, що вкладені у формування активів підприємства. По-друге, розглядаючи джерела фінансування, можна

вказати, що капітал є можливою і сукупною формою готовності фінансових ресурсів з метою отримання прибутку.

Виникнення терміну «власний капітал» в економічній теорії має об'єктивний характер, в основі якого лежить результат багаторічної практики. Серед учених не існує одного трактування поняття «власний капітал». Але в загальному змісті, ВК показує вартість власних засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів [21, с. 56].

ВК – категорія, яка найбільше використовується в економіці. Як джерело створення та основа розвитку підприємства, у процесі свого функціонування ВК забезпечує інтереси засновників та держави.

Будь-яка організація, що здійснює комерційну діяльність повинна мати визначений капітал, що показує собою сукупність матеріальних цінностей і коштів, фінансових вкладень, необхідних для проведення її господарської діяльності.

Категорія ВК часто асоціюється з категорією «власність». ВК є джерелом формування активів підприємства та гарантією захищеності прав його власників. Загалом, на думку вчених, ВК можна пояснювати трьома аспектами:

перший – економічний – це вартість, що продукує додаткову вартість. Економічна роль ВК полягає в забезпеченні підприємства власними фінансовими ресурсами, необхідними для початку і для продовження реальної господарської діяльності;

другий – юридичний – це основа відносин власності. Юридичне значення капіталу полягає в тому, що його розмір виставляє межі мінімальної матеріальної відповідальності, які суб'єкт господарювання несе за своїми зобов'язаннями;

третій – обліковий – це джерело формування активів суб'єкту господарювання. ВК, як об'єкт обліку – це власні джерела підприємства, внесені засновниками – фізичними або юридичними особами, або залишені

ними (засновниками) на підприємстві без визначення терміну повернення [21, с. 118].

В П(С)БО № 1 «ЗВФЗ» ВК визначається як частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Згідно з таким визначенням ВК, можна зробити висновок, що в момент створення підприємства його ВК втілюється в активах, інвестованих засновниками і оцінюється за вартістю майна підприємства [41].

Розглядаючи значення ВК підприємства, необхідно звернути увагу на його основні характеристики, які вказують на важливе значення капіталу у виробничо-господарській діяльності підприємства:

капітал підприємства є основою виробництва. У системі факторів виробництва (капітал, земля, праця) капіталу займає пріоритетну роль, тому що він поєднує усі фактори в один виробничий комплекс;

ВК характеризує фінансові ресурси підприємства, що приносять дохід. У даному випадку він може виступати окремо від виробничого фактора у формі інвестованого капіталу;

ВК є головним джерелом формування достатку його власників;

ВК підприємства є ключовим показником його ринкової вартості. У цій якості виступає насамперед ВК підприємства, що визначає обсяг його чистих активів. У поєднанні з іншими факторами – виробляє базу оцінки ринкової вартості підприємства;

динаміка ВК підприємства є найголовнішим показником рівня ефективності його господарської діяльності.

Можливість ВК до саморозвитку високими темпами характеризує високий рівень формування й ефективного розподілу прибутку підприємства, його здатність тримати фінансову рівновагу за рахунок внутрішніх джерел [4, с. 282-285].

Каверзін О. стверджує, що основними складовими ВК є зареєстрований (статутний) капітал, додатковий капітал, капітал у дооцінках, резервний капітал, нерозподілений прибуток (збиток), неоплачений та вилучений капітал.

Відомості про розміри статутного і резервного капіталу містяться у статуті підприємства. Показник ВК є одним з головних показників кредитоспроможності підприємства. ВК є одним із найважливіших показників, що використовуються при оцінці фінансового стану підприємства. Він виконує сім функцій [21, с. 138-139]:

перша – створення та введення в дію підприємства: ВК, у частині статутного, є фінансовою основою для початку діяльності нового суб'єкта господарювання;

друга – відповідальність та гарантії: статутний (власний) капітал є кредитним забезпеченням для кредиторів підприємства;

третья – захисна, яка показує, яке значення має ВК для власників. Розмір ВК впливає на рівень захищеності підприємства від впливу загрозливих для його існування факторів;

четверта – фінансування та забезпечення ліквідності: грошові кошти, разом зі спорудами, обладнанням, цінними паперами та іншими матеріальними цінностями є внесками у ВК;

п'ята – основа для нарахування дивідендів і розподілу майна: прибуток може виплачуватися власникам корпоративних прав у вигляді дивідендів або спрямовуватися на збільшення статутного чи резервного капіталу;

шоста – управління та контроль: законодавство передбачає можливість участі власників підприємства в його управлінні;

сьома – рекламна (репрезентативна): солідний статутний капітал (власний капітал) є складовою основи для довіри до нього інвесторів та постачальників факторів виробництва і споживачів готової продукції.

У табл. 1.1 подано підходи вчених до визначення поняття «власний капітал».

Таблиця 1.1

Підходи вчених до визначення поняття «власний капітал»

Вчений	Визначення
--------	------------

Білик М.	Власний капітал як «... сукупність майнових цінностей підприємства, що обслуговує господарський процес і повністю використовується протягом одного операційного циклу» [1, с. 115].
Бланк І.	Власні кошти – це кошти, які постійно перебувають у розпорядженні підприємства і формуються за рахунок власних ресурсів [3, с. 325].

Продовження табл. 1.1

Ковальов В.	Власний оборотний капітал «... належить до мобільних активів підприємства, які є грошовими коштами або можуть бути перетворені у них протягом року або одного виробничого циклу» [22, с. 214].
Савицкая Г.	Власні кошти – «...економічна категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу» [5, с. 52]

Джерело: складено автором на основі даних [1; 3; 22; 52].

Вищезгадані науковці пропонують низку визначень поняттю ВК. У результаті роботи з теоріями вчених з'ясовано, що ВК підприємства відіграє суттєву роль, оскільки забезпечує фінансову стійкість і оперативну самостійність суб'єкта господарювання. Брак ВК або його повна нестача є причинами нестійкого фінансового стану підприємства, його неплатоспроможності і банкрутства. Нестача ВК змушує багато підприємств знижувати обсяг виробництва продукції.

Отже, на підставі доведеного дослідження серед законодавчих актів і узагальнення представлених концептуальних підходів вчених, щодо визначення дефініцій «власного капіталу», розуміється сукупність фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, що являються власністю та були створені завдяки коштам власників підприємства або у результаті його ефективного господарювання, наявність яких гарантує фінансову стійкість підприємства, тобто можливість та безперервність господарської діяльності та зниження його фінансового ризику.

1.3 Особливості обліку власного капіталу підприємства

1.3.1 Загальна характеристика підприємства

Кондитерська фабрика «Рошен» є складовою частиною кондитерської корпорації «Рошен», яка є одним із найбільших виробників кондитерських виробів в Україні. На даний час асортимент фабрики нараховує більше 300 найменувань продукції та охоплює практично кожен сегмент кондитерського ринку (цукерки, ірис, бісквіти, печиво, вафлі, шоколад, пряники, зефір, драже, пастила). Майже всі країни світу знайомі з продукцією кондитерська фабрика «Рошен».

Задоволення потреб споживачів в якісній та доступній продукції – основна ціль підприємства. Цілями підприємства є розширення своєї частки на внутрішньому та зовнішньому ринку, максимізація прибутку, покращення якості продукції; підвищення кваліфікації персоналу; мінімізація витрат на сировину та матеріали; впровадження нових технологій у виробництво [35].

Кондитерська фабрика «Рошен» застосовує лінійно-функціональну організаційну структуру управління. Така структура відповідає безпосередньому виконанню завдань по проектуванню, виготовленню продукції та її постачанню споживачам. Права і відповідальність глибоко розділяються між різними органами, керуючими технічними розробками, закупівлею сировини і матеріалів, виробництвом, збутом тощо [53].

До споживачів продукції кондитерська фабрика «Рошен» можна віднести фактично всі вікові групи населення. Асортимент налічує більше 340 видів кондитерської продукції. Загальному обсягу виробництва становить 450 тис. тонн на рік. Кондитерська фабрика «Рошен» співпрацює з 40 дистриб'юторами в Україні і в країнах СНД. Продукція експортується в Молдову, Естонію, Латвію, Литву Казахстан, Узбекистан, Німеччину, Ізраїль, Канаду й США [34]. На рис. 1.3 представлена структура виготовлення продукції кондитерської фабрики «Рошен».

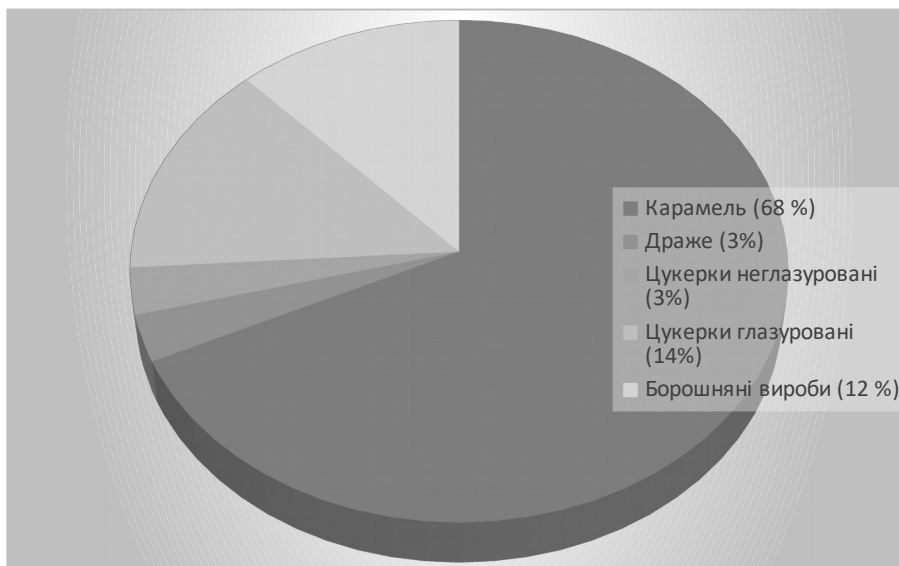

Рис. 1.3 Структура виготовлення продукції кондитерської фабрики «Рошен» у 2020 р.

Джерело: складено автором на основі даних [35].

Судячи з рис. 1.3, карамель займає найбільшу частку у виробництві, так як має низьку ціну та порівняно довгий термін зберігання. Виходячи з вищесказаного, можна стверджувати про позитивний імідж підприємства, а також про досить міцну позицію на вітчизняному ринку.

На сьогоднішній день ринок кондитерських виробів представлений близько 800-ма підприємствами, серед яких 28 вважаються великими, а дев'ять – контролюють 2/3 усього ринку та 3/4 експорту. Серед останніх варто виокремити ПАТ «Кондитерська фабрика «А.В.К.», ПрАТ «Виробниче об'єднання «КОНТІ» та ПрАТ «Монделіс Україна». Кондитерській фабриці «Рошен» належить 22,5% кондитерського ринку України, що говорить про велику конкурентну перевагу [35].

1.3.2 Особливості первинного, аналітичного і синтетичного обліку власного капіталу підприємства

Об'єктами обліку ВК є первинний етап, поточний та узагальнюючий, а об'єктами кожного етапу є номенклатура, носії номенклатури, їх рух та забезпечення. В зв'язку з нечастою кількістю операцій з обліку ВК приділяється мало уваги їх документуванню. Переважна кількість таких операцій не має затверджених форм первинної документації. Первинними документами операцій з обліку ВК є бухгалтерські довідки, що складаються у довільній формі. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку встановлює загальні вимоги до первинних документів, облікових реєстрів та бухгалтерської звітності.

Первинний облік ВК виявляє моменти процесу вкладання або вибір виходу учасників з товариства, покриття збитків тощо.

Для обліку змін у ВК, пов'язаних з рухом основних засобів, матеріалів, грошових коштів, застосовують первинні документи, затверджені для відповідного виду активів [53].

Первинними документами обліку операцій є накази, розпорядження, рішення зборів учасників підприємства, засновницький опис майна та довідка бухгалтерії. Більшість носіїв номенклатури первинного обліку визначається централізовано в альбомах первинних документів. В разі відсутності такого носія, він розробляється самостійно в індивідуальному порядку та затверджується в установленому законодавством порядку. На кожен носій первинного обліку складається графік документообігу.

Аналітичний та синтетичний облік визначають базу поточного обліку ВК. Реєстри аналітичного обліку за об'єктами та синтетичного обліку за рахунками, субрахунками та ознаками є основними носіями поточного обліку ВК. Організація синтетичного обліку проводиться на основі системи, яка передбачена планом рахунків з подальшою деталізацією. В табл. 1.2 показано первинні документи з обліку операцій з власним капіталом.

Первинні документи з обліку операцій з власним капіталом

№ з/п	Господарська операція	Документ	Вплив операції
1	Трансформація політики обліку	Бухгалтерська довідка	Збільшує або зменшує нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
2	Робота над помилками, виправлення упушень	Бухгалтерська довідка	Збільшує або зменшує нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
3	Переоцінка основних засобів, нематеріальних активів та незавершеного будівництва	Бухгалтерська довідка	Збільшує або зменшує інший додатковий капітал
4	Вибуття раніше дооцінених об'єктів необоротних активів	Акт приймання-передачі основних засобів, бухгалтерська довідка	Зменшує додатковий капітал та збільшує нерозподілений прибуток
5	Збільшення статутного капіталу за рахунок індексації основних засобів	Протокол рішення зборів акціонерів, новий статут	Збільшує статутний капітал та зменшує інший додатковий капітал
6	Визначення фінансового результату за звітний період	Бухгалтерська довідка	Отримує прибуток або збиток
7	Розподіл прибутку: виплати власникам; відрахування до резервного капіталу; направленість прибутку до статутного капіталу	Протокол рішення зборів акціонерів, новий статут	Зменшує нерозподілений прибуток; збільшує резервний капітал; збільшує статутний капітал
8	Створення фондів і резервів	Статут, кошторис, калькуляції, бухгалтерські розрахунки	Зменшує статутний, резервний капітал; зменшує прибутки
9	Реєстрація статутного капіталу	Статут	Збільшує статутний капітал та неоплачений капітал
10	Продаж акцій	Засновницький договір	Збільшує неоплачений та додатково вкладений капітал

Джерело: складено автором на основі даних [35; 53].

Підсумковий (узагальнюючий) облік починається з виявлення складу облікових номенклатур. Вони відображаються у відповідних носіях облікової інформації. Такі номенклатури є системою показників, що впливають на стан та зміну стану господарських операцій. Облікові номенклатури узагальнюючого обліку ВК створюються відповідно до узагальнених даних балансу звітного

періоду, показників внутрішньогосподарської, фінансової, статистичної та податкової звітності [35].

Засадою для бухгалтерського обліку господарських операцій зі складовими ВК є первинні документи.

Графік документів по операціях з ВК необхідно формувати з урахуванням кожної часткової господарської операції і події, періоду часу обробки працівниками бухгалтерської служби та руху документів тощо. Графік документообігу полегшує процес фіксації подій, що пов'язані з ВК на підприємствах, що допомагає покращити ефективність та результативність діяльності підприємства.

Всі господарські операції щодо формування та зміни розміру ВК неодмінно відображаються в бухгалтерському обліку.

Для облікових дій та процедур узагальнення відомостей щодо стану і динаміки статутного й зареєстрованого (пайового) капіталу підприємства, призначено рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» [40; 19].

Кредит рахунку 40 відображає збільшення зареєстрованого (пайового) капіталу та надходження внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу, за дебетом – його зменшення (вилучення).

Рахунок 40 має такі субрахунки: 401 «Статутний капітал», 402 «Пайовий капітал», 403 «Інший зареєстрований капітал», 404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу».

Щодо надходження готівки як внеску до статутного капіталу поширюється обмеження розрахунків на протязі одного дня за одним або декількома платіжними документами [42].

Внесок майном оформляють актом приймання-передачі довільної форми. В якому потрібно вказати всі обов'язкові реквізити первинного документа, передбачені ч. 2 ст. 9 ЗУ «ПБОВЗУ» [16]. Загалом, вартість майна, яке обмінюється на певну частину корпоративних прав у статутному капіталі, визначається за згодою учасників товариства і тільки у випадках, прямо встановлених законом, вона підлягає незалежній експертній оцінці.

Майно, отримане як внесок до статутного капіталу, товариство оприбутковує на баланс, а його первісною вартістю визнає узгоджену і зафіксовану учасниками в установчих документах справедливу вартість з урахуванням витрат, передбачених стандартами бухгалтерського обліку. Отримані активи, які стали власністю товариства більше ніяк не пов'язані з учасником і його часткою в статутному капіталі.

Збільшити статутний капітал кондитерської фабрики «Рошен» можна і без додаткових внесків. Збагатити статутний капітал можна і за рахунок нерозподіленого прибутку, зокрема, шляхом реінвестиції дивідендів. Статутний капітал поповнюється за рахунок нарахованих, але не виплачених дивідендів [39].

Реінвестиція дивідендів ніяк не позначається на доходах підприємства, так як збільшення капіталу виникає за рахунок внесків учасників, які не є доходом.

Для обліку й узагальнення інформації про дооцінки (уцінки) необоротних активів та фінансових інструментів призначено рахунок 41 «Капітал у дооцінках» . Дооцінки (уцінки) необоротних активів та фінансових інструментів відображаються у складі ВК та розкриваються у Звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід).

У разі уцінки та вибуття зазначених активів, зменшення їх вигідності, залишок на цьому рахунку зменшується [40; 19]. Рахунок 41 має такі субрахунки: 411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів», 412 «Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів», 413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів», 414 «Інший капітал у дооцінках».

Субрахунок 411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів» узагальнює відомості про дооцінку об'єктів основних засобів, уцінку таких об'єктів в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку.

Субрахунок 412 «Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів» узагальнює відомості про дооцінку об'єктів нематеріальних активів, уцінку таких об'єктів в

межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку.

Субрахунок 413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів» узагальнює відомості про зміну балансової вартості об'єкта хеджування за значення коефіцієнта ефективності хеджування грошових потоків у межах, визначених НП(С)БО, і віднесення сум до первісної вартості фінансових активів чи фінансових зобов'язань або до складу інших доходів (витрат) [40; 19].

Субрахунок 414 «Інший капітал у дооцінках» узагальнює відомості про інший капітал у дооцінках, не відображений на інших субрахунках.

Для узагальнення інформації про суми, на які вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість, а також вартість необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших осіб, та інші види додаткового капіталу призначено рахунок 42 «Додатковий капітал».

Кредит рахунку 42 «Додатковий капітал» показує збільшення додаткового капіталу, дебет – його зменшення [40; 19]. Рахунок 42 має субрахунки: 421 «Емісійний дохід», 422 «Інший вкладений капітал», 423 «Накопичені курсові різниці», 424 «Безоплатно одержані необоротні активи», 425 «Інший додатковий капітал».

Для узагальнення інформації про стан та рух резервного капіталу підприємства, призначено рахунок 43 «Резервний капітал» [40; 19].

Кредитом рахунку 43 «Резервний капітал» відображає створення резервів, дебет – їх використання. Залишок резервного капіталу на кінець звітного періоду відображає сальдо цього рахунку.

Отже, можна виділити основні напрями підвищення ефективності обліку ВК кондитерської фабрики «Рошен»:

керівникам підприємства необхідно обирати компромісний підхід для фінансування активів суб'єкта господарювання;

для аналізу фінансово-майнового стану варто звернути увагу на інтенсивність використання основного капіталу, що є показником ефективності роботи підприємства;

потрібно зменшити терміни дебіторської заборгованості, що прискорить оборотність капіталу;

при формуванні облікової політики варто враховувати, що фінансування підприємства тільки за рахунок ВК не завжди вигідне;

удосконалення бухгалтерської звітності з обліку ВК шляхом підвищення її інформативності.

1.3.3 Порядок відображення власного капіталу у фінансовій звітності підприємства

Підсумковим етапом бухгалтерського обліку є складання фінансової звітності. Інформація про ВК представлена у різних формах звітності: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», форма № 4 «Звіт про власний капітал». У Балансі ВК відображається у першому розділі пасиву. Коли заповнюються статті Балансу, то в них переносять залишки відповідних рахунків.

Найбільш повно наявність та зміни у ВК представлені у Звіті про власний капітал. Особливістю Звіту про власний капітал є те, що він складається, тільки за рік. В цьому можна переконатися переглянувши саму форму даного звіту: в П(С)БО № 1 вона тулить показники залишку ВК на початок та на кінець року, але також підприємство може складати квартальний звіт з поясненням причини в примітках до фінансової звітності [41].

Кондитерська фабрика «Рошен», є платником податку на прибуток, тому обов'язково повинне подати даний звіт з річною декларацією як додаток до декларації з податок на прибуток, хоча в усьому пакеті фінансових звітів для податку на прибуток визначальну роль грає Звіт про фінансові результати. Однак, закон є закон і подавати треба абсолютно всі фінансові звіти. Отже, маємо одну єдину форму Звіту про власний капітал – форму № 4, яка міститься в П(С)БО № 1 [41].

Метою Звіту про власний капітал є надати користувачам фінансової звітності повну, вірогідну та неупереджену інформацію про зміни у складі ВК підприємства протягом звітного періоду (року) [30]. ВК – це також однойменний розділ балансу підприємства (I розділ пасиву). Звіт про власний капітал більш детально характеризує інформацію по причинах змін складових ВК, чого не видно в балансі. Звіт про власний капітал показує зміни по всіх операціях. Також ВК – це активи за недостатчею зобов'язань підприємства (чисті активи), що є втілення зростання (зменшення) капіталу власників.

Заповнення звіту варто розпочинати з заповнення рядка «Залишок на початок року». Дані беремо з I розділу пасиву балансу. Далі поетапно показуємо по колонках зміну кожної компоненти власного капіталу. На них мають вплив:

коригування внаслідок виправлення помилок;

чистий прибуток (збиток) – з розділу I Звіту про фінансові результати;

інший сукупний дохід (за компонентами) – з розділу II Звіту про фінансові результати;

розподіл прибутку (нарахування дивідендів) – з аналітики по 441, 443, 671 рахунках;

внески учасників – аналітика по 46, 40 рахунках;

вилучення капіталу – аналітика по 45, 40 рахункам.

Черговим етапом підраховуються загальні зміни в капіталі. Вони можуть бути як зі знаком «+», так і в дужках (знак «-»). Далі визначається залишок власного капіталу на кінець. При підрахунку останньому має виконуватися рівність: Залишок власного капіталу на кінець = Залишок на початок + Зміни в капіталі [41].

Зрозуміло, що залишок власного капіталу на кінець та відповідні його складові мають збігатися з показниками I розділу Звіту про фінансовий стан (баланс) на кінець звітного року.

Зауважимо, що для більшості підприємств значення іншого сукупного доходу, коригувань, внесків учасників і вилучення капіталу – нульові.

Дивіденди теж частіше не нараховують. Тому переважно Звіт про власний капітал включає заповнені рядки щодо впливу чистого прибутку (збитку) та залишків власного капіталу на початок і кінець періоду.

При заповненні форми № 4 частина інформації переноситься з інших форм звітності, а саме:

з Балансу (форма № 1) – залишок за видами власного капіталу на початок і кінець року;

зі Звіту про фінансові результати (форма № 2) – чистий прибуток та інший сукупний дохід за звітний період.

Проте у Звіті про власний капітал висвітлена інформація стосовно розподілу прибутку, внесків учасників та вилучення капіталу, для висвітлення якої потрібна попередня підготовка і відповідна обробка бухгалтерської інформації [41].

Отже, в бухгалтерському обліку для відображення інформації про власний капітал використовуються рахунки четвертого класу. Складання фінансової звітності є кінцевим етапом бухгалтерського обліку. Інформація про власний капітал представлена у різних формах звітності: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», форма № 4 «Звіт про власний капітал».

1.4 Перспективи поліпшення якості власного капіталу підприємства

Данильчук І. в своєму дослідженні висвітлює основну мету формування капіталу ККФР – це задоволення потреб у придбанні необхідних активів та оптимізації його структури з позицій забезпечення умов ефективного його використання. Для покращення фінансового стану кондитерської фабрики «Рошен» вчений рекомендує провести наступні заходи [11, с. 58]:

прискорити темпи надходження коштів від дебіторів;

забезпечити використання грошових коштів, отриманих в результаті вище перерахованих дій для погашення кредиторської заборгованості та нарощування грошової виручки.

Також можна запропонувати подальші шляхи покращення управління капіталом підприємства. В першу чергу потрібно і далі знижувати показники дебіторської заборгованості на підприємстві. На далі, розглянути дебіторську заборгованість як один з елементів оборотних активів, що фінансуються за рахунок власних або позикових коштів. В результаті порівняння розрахунків інших підприємств з кондитерською фабрикою «Рошен» можуть призвести до зросту основних показників (рентабельність оборотного капіталу і оборотність оборотного капіталу). За рахунок вивільнення коштів з дебіторської заборгованості і включення їх в оборот підприємства, попередньозгадані показники покращилися б, і це в свою чергу призвело б до покращення кінцевих фінансових результатів.

Підприємству і надалі необхідно обмірковано знижувати обсяг дебіторської заборгованості, щоб досягти оптимізації коштів, що вилучаються, на певний час, з обороту підприємства в результаті реалізації продукції з відстрочкою платежу. Обов'язкова умова – такі дії не мають позначитися на доходах підприємства.

Економічний сенс управління дебіторською заборгованістю виражається в двох аспектах. По-перше, досягнення більш тривалого періоду погашення дебіторської заборгованості, в результаті утвориться менший дохід, що формується засобами, вкладеними в дебіторів. Також це є результатом основного принципу діяльності підприємства: гроші, вкладені в активи, формують прибуток, який, за інших рівних умов, чим вищий, тим вища оборотність. По-друге, в умовах інфляції відбувається знецінення грошових коштів, що повертаються. Цей сенс особливо актуальний для теперішнього стану української економіки зі стабільно високим рівнем інфляції.

Реалізація ефективного управління капіталом вимагає виконання наступних основних дій:

формування цілей і з'ясування завдань управління фінансами суб'єкта господарювання;

опрацювання показників ефективності управління фінансами;

формування організаційно-економічного забезпечення, виконання поставлених цілей управління фінансами, разом з розробленим змістом показників ефективності.

Щоб досягти виконання поставлених цілей кондитерською фабрикою «Рошен», спрямованих на підвищення ефективності використання її активів, власного капіталу і зобов'язань, необхідна науково обґрунтована система показників для здійснення діяльності по оптимізації складу, структури і динаміки засобів та джерел їх утворення в процесі формування, розподілу і використання фінансових ресурсів підприємства.

Концепції Деми І. покладені в основу управління капіталом організації, найважливішими з яких є [10, с. 201]:

пріоритету економічних інтересів власників;

моделі фінансового забезпечення сталого зростання підприємства;

концепція агентських відносин;

концепція структури капіталу;

теорія дивідендної політики.

Застосування тієї чи іншої концепції як теоретичного базису в управлінні капіталом кондитерської фабрики «Рошен» завбачає визначення відповідної цільової функції.

Короткевич О. вважає, що стратегічною метою розвитку суб'єкта господарювання є управління фінансами комерційної організації. В наш час діяльність компанії включає в себе поточну, фінансову, інвестиційну та інші її види. Діяльність пов'язана з виробництвом продукції, здійсненням робіт і наданням послуг, називається поточною. Ефективність управління капіталом такої діяльності визначається прибутком від реалізації продукції, товарів, робіт послуг. Фінансова діяльність характеризує фінансовий результат підприємства, який залежить від рівня собівартості, якості і кількості продукції, що

випускається і послуг, що надаються, продуктивності праці, ступеня використання та зносу основних засобів і ін. [23, с. 42].

Посилкіна О. називає ефективною таку діяльність з управління капіталом кондитерської фабрики «Рошен», яка призводить до найбільш динамічного зросту значень показників. Відобразимо послідовність закріплення показників «Фінансовий результат від операційної діяльності», «Валовий прибуток» і «Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг» визначається ступенем впливу розкритих ними процесів на збільшення значень показника «Чистий прибуток».

Після показника «Чистий прибуток» розташований показник «Фінансовий результат від операційної діяльності». Наступним після показника «Фінансовий результат від операційної діяльності» потрібно розташувати показник «Валовий прибуток». Посилкіна О. пояснює це тим, що прибуток від реалізації є елементом доданої вартості, а її збільшення повинно допомагати підвищувати прибуток від реалізації і формувати фінансові ресурси підприємств [43, с. 36].

Потім розташовується показник «Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг», його збільшення свідчить про затребуваність створеної споживчої цінності і забезпечує збільшення показників «Валовий прибуток», «Фінансовий результат від операційної діяльності» і «Чистий прибуток».

Отже, порядок закріплення показників, що характеризують ефективність управління фінансами організацій, повинен бути наступним:

1. Чистий прибуток.
2. Фінансовий результат від операційної діяльності.
3. Валовий прибуток
4. Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг.

Закономірність побудови інноваційної економіки, потребує розробки нових видів продукції і послуг, техніки і технології, а до динамічної системи потрібно залучити показник «Витрати на інновації». Під інноваціями розуміються введені в оборот або вже використовувана для власних потреб

нова чи покращена продукція, нова чи покращена технологія, нове організаційно-технічне рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру.

Витрати на модернізацію включають поточні і капітальні витрати, завершені власними силами кондитерської фабрики «Рошен», і витрати на оплату робіт і послуг [43, с. 50]:

поточні витрати на інновації – витрати, що створюють собівартість інноваційної продукції. Наведемо класифікацію: за економічними елементами поділяються на матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні потреби, амортизація основних коштів та інші витрати;

капітальні витрати на інновації – витрати, що пов'язані з проектно-конструкторськими роботами.

Інновації потребують проведення відповідних науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт. З витратами на інновації в динамічну систему показників (критерій ефективності) необхідно також ввести показник «Витрати на наукові дослідження і розробки». Даний показник визначить поточні і капітальні витрати на виконання наукових досліджень і розробок на території країни. Їх вартість базується на статистичному обліку витрат на виконання наукових досліджень і розробок власними силами організацій протягом звітного року незалежно від джерела фінансування [43, с. 63].

Для перетворення ресурсів в корисні результати потрібний основний капітал, формування якого забезпечується належним обсягом і структурою інвестицій. Пріоритет віддається вкладенням в активну частину основних засобів, тобто вкладень в машини та обладнання, адже від показника цієї частини капіталу залежать якість, собівартість і в цілому конкурентоспроможність виробленого продукту. Поряд з цим, закріплення порядку показників, що характеризують перетворення ресурсів в корисні результати, здійснюється наступним чином:

1. Витрати на інновації, наукові дослідження і розробки.
2. Інвестиції в машини, обладнання, транспортні засоби.

3. Інвестиції в будівельно-монтажні роботи.

Динаміка зміни цих показників у напрямку досягнення поставлених цілей зобов'язана забезпечувати підвищення конкурентоспроможності вироблених продукції і послуг, зріст попиту на них і як наслідок, зростання виручки від реалізації, що призводить до збільшення доданої вартості, прибутку від реалізації та чистого прибутку [43, с. 68].

Бондаренко Т. стверджує, що для забезпечення діяльності кондитерській фабриці «Рошен» потрібне споживання різних видів ресурсів. З точки зору фінансів: витрати на оплату праці і матеріальні витрати. Отже, наступний перелік показників ефективності управління капіталом кондитерської фабрики «Рошен» (еталонний ранг руху) повинен бути наступним:

1. Витрати на оплату праці.
2. Матеріальні витрати;

Отже, однією з форм управління капіталом підприємства повинні стати рішення, які призведуть до формування достатніх для розвитку підприємства фінансових ресурсів, пошук нових джерел фінансування на грошовому і фінансових ринках, застосування нових фінансових інструментів, що дозволять розв'язати головні проблеми фінансів: платоспроможність, ліквідність, прибутковість і оптимальне співвідношення власних і позикових джерел фінансування.

РОЗДІЛ 2

НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПРАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»»

2.1 Загальні підходи аналізу власного капіталу підприємства

Прийняття інвестиційних і фінансових рішень у процесі ведення бізнесу щільно пов'язано з керуванням капіталу господарюючих суб'єктів, оскільки присутність визначеної величини і динаміки його стану є одним з важливих критеріїв при виборі оптимальних управлінських рішень. В даний час для визначення ефективності залучення ресурсів підприємством необхідні використовувати методи фінансового планування і визначення грошових потоків. Це досить простий, але не завжди дійовий підхід.

Залучення ресурсів підприємством – подвійний процес, що повинен розглядатися з двох позицій:

з боку інвестора – як інвестиції;

з боку підприємства – як залучення джерел капіталу для його формування.

Для здійснення поставлених задач, з позиції інвестора досить застосовувати фінансові методи, що дозволять встановити терміни повернення вкладених коштів і суми доходів від інвестицій. З точки зору підприємства, на якому здійснюється формування капіталу, одних фінансових методів аналізу для визначення ступеня його відтворення, явно недостатньо. Тому виникає потреба застосувати і інші методики аналізу залучення ресурсів і оцінки ефективності їхнього використання.

Варто зазначити, що сьогодні, як за кордоном, так і в нас, в Україні, переважає практичний, вузьконаправлений підхід до аналізу капіталу, що

ґрунтується в основному на вирішенні задач по керуванню окремими видами активів підприємства і джерел їхнього формування. Через це ВК як економічній основі бізнесу не приділяється достатньої уваги, як системі, що включає в себе сукупність майнових відносин і зобов'язань, у практиці фінансового й управлінського аналізу, а також у теорії економічного аналізу.

У табл. 2.1 подано різні точки зору на питання системності і комплексності в аналізі.

Таблиця 2.1

Різні точки зору на питання системності і комплексності в аналізі

Позиція автора	Джерело
1. "Система – безліч елементів, що знаходяться у відносинах і зв'язках один з одним, утворюють визначену цілісність, єдність, модель" (27, с. 249).	Лопатников Л.
2. "Система – це... визначена в часі і просторі безліч елементів з відомими властивостями і з упорядкованими зв'язками між елементами і властивостями, орієнтованими на виконання головних задач даної безлічі" (54, с. 38).	Саркисян С.
3. Під системою "...розуміється упорядкована сукупність елементів, між якими існують визначені взаємозв'язки" (12, с. 14).	Д. Хан
Системний аналіз – це: 1) наукова дисципліна, що розробляє загальні принципи дослідження складних об'єктів з обліком їхнього системного характеру; 2) методологія дослідження об'єктів за допомогою представлення їх як системи й аналізу цих систем" (27, с. 253).	Лопатников Л.
5. "Комплекс - сукупність, сполучення чого-небудь" (36, с. 248).	Ожегов С.
6. "Комплексний економічний аналіз передбачає також системне вивчення економіки підприємства, взаємний зв'язок і обумовленість окремих напрямків аналізу його діяльності, показників і факторів виробництва, комплексне виявлення резервів, як по окремих аналітичних показниках, так і по найбільш загальних результативних показниках виробництва" (55, с. 7).	Шеремет А.

Джерело: складено автором на основі даних [27; 54; 12; 27; 36; 55].

У даній роботі почата розробка методики аналізу ВК в межах комплексного, системного підходу з позицій підприємства, що має інтерес у збільшенні капіталу.

Шеремет А. більш ніж 30 років тому розробив комплексний, системний підхід у теорії економічного аналізу, і нині він широко й успішно використовується при проведенні аналізу діяльності підприємств [55, с.7].

Також сьогодні, як і раніше існує безліч різних точок зору на питання системності і комплексності в аналізі. Погостинская Н. і Погостинский Ю., стверджують, що в класичних підходах економічного аналізу системність ототожнюється з комплексністю [44, 513]. Отже, тут можна сказати, що думка даних авторів зовсім не обґрунтована. Так як в комплексному аналізі передбачається використання системи показників, що мають взаємний зв'язок і обумовленість (застосування системи як методу комплексного економічного аналізу).

Шеремет А. виділяє шість основних етапів проведення системного аналізу [55, с. 56]:

1. Представлення досліджуваного об'єкта як системи, з визначенням цілей і умов її функціонування.
2. Розробка системи аналітичних і синтетичних показників.
3. Схематичне зображення системи.
4. Проведення класифікації факторів і показників, визначення взаємозв'язків між ними.
5. Формування моделі системи на основі попередніх етапів.
6. Проведення дослідження з використанням розробленої моделі.

Капітал як складна економічна категорія потребує багатограності системи обчислення. Об'єктивно необхідним є комплексний системний розгляд питань його аналізу, що включає в себе немалий комплекс підсистем і спеціальних задач. При цьому комплексний підхід до аналізу капіталу визначається необхідністю вивчення всіх його складових частин і властивостей.

Системність аналізу капіталу пояснюється взаємним зв'язком і взаємною залежністю елементів системи. Система аналізу капіталу є частиною більш складної системи – системи комплексного економічного аналізу діяльності підприємства.

Отже, процес вивчення капіталу має містити в собі два основні системні дослідження:

вивчення генетичних сторін системи (у даному випадку – це формування капіталу);

вивчення функціональних сторін системи (процесу функціонування капіталу).

Сьогодні, мабуть, найбільша увага приділяється аналізу капіталу при оцінці бізнесу в процесі інвестиційного аналізу. Разом з тим, усе-таки не можна допускати, що інвестиційний аналіз, чи як його ще називають, проектний, є повним підходом в оцінці капіталу.

Це пояснюється, тим, що даний напрямок економічного аналізу вирішує тільки вузьке коло задач, що торкаються конкретних проектів, і, незважаючи на вивчення взаємозв'язків із зовнішнім середовищем, оцінку ризиків і взаємного впливу факторів. Крім того, при проведенні даного аналізу основне місце в ньому займає конкретний проект, а не капітал підприємства в цілому.

Посилкіна О. описує, що в наш існує безліч підходів дослідження ефективності формування та використання ВК. У теорії фінансового менеджменту залежно від використовуваних методів розрізняють такі основні системи для аналізу ефективності використання ВК на підприємстві:

горизонтальний аналіз;

вертикальний аналіз;

порівняльний аналіз,

аналіз коефіцієнтів;

інтегральний аналіз.

Горизонтальний (трендовий) фінансовий аналіз ВК передбачає вивчення динаміки окремих складових та ВК загалом у часі. Застосування цієї системи

аналізу допомагає розрахувати темпи приросту ВК та його складових за декілька періодів і визначити загальні тенденції їх зміни. Вертикальний фінансовий аналіз базується на структурному розкладанні окремих складових ВК підприємства. У процесі здійснення цього аналізу розраховується питома вага окремих складових ВК в його загальній вартості. Загалом ВК підприємства на сьогодні згідно із фінансовою звітністю складається із зареєстрованого (пайового) капіталу, капіталу у дооцінках, додаткового капіталу, резервного капіталу, нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), неоплаченого та вилученого капіталів [43, с. 34].

Статутний капітал, підприємства є умовою початку господарської діяльності, а нерозподілений прибуток – перспективою нарощення виробничих потужностей. Порівняльний фінансовий аналіз базується на порівнянні значень окремих груп показників, які є між собою аналогічними. При використанні цього аналізу для оцінювання ВК розраховуються розміри абсолютних і відносних відхилень ВК загалом та окремих його складових. Такий вид аналізу використовують з метою порівняння ефективності діяльності підприємства в різні періоди господарської діяльності або ж з метою оцінювання ефективності управління ВК порівняно із іншими підприємствами.

Лопатников Л. пояснює, що аналіз фінансових коефіцієнтів ґрунтується на визначенні співвідношення різних абсолютних показників фінансової діяльності підприємства між собою. При застосуванні цієї системи аналізу визначаються різні відносні показники, що характеризують результативність використання капіталу підприємства та рівень його фінансової стійкості [27, с. 25]

Показники ефективності використання ВК характеризують його здібність утворювати необхідний прибуток у процесі господарської діяльності підприємства і визначають загальну ефективність його використання. Основними показниками, які характеризують здатність підприємства самостійно фінансувати свою діяльність та не залежати від зовнішніх джерел фінансування, є [27, с. 33-37]:

- коефіцієнт фінансової незалежності;
- коефіцієнт фінансової залежності;
- коефіцієнт концентрації залученого капіталу;
- коефіцієнт фінансового ризику.

Коефіцієнт фінансової незалежності (коефіцієнт фінансової автономії концентрації власного капіталу) – показує, яка частка ВК у загальній сумі капіталу підприємства.

Для показника позитивною є тенденція збільшення, яка свідчить про збільшення частки власних коштів у загальній вартості капіталу підприємства. Підприємство вважається незалежним від зовнішніх джерел фінансування тоді, коли частка власного капіталу в його загальній вартості перевищує 50%. Таке перевищення залежить від галузевої спрямованості, а також політики формування активів, яку використовує підприємство.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу визначає частку залученого капіталу в загальній сумі капіталу підприємства. Зростання цього показника характеризує збільшення частки залучених коштів у фінансуванні підприємства.

Коефіцієнт фінансового ризику характеризує співвідношення залученого та ВК та показує, у скільки разів залучений капітал перевищує власний.

Оберненим показником до коефіцієнта фінансового ризику є коефіцієнт самофінансування (фінансування стійкості), який відображає можливість покриття ВК позикових коштів. Рекомендоване значення більше одиниці [27, с. 152].

Аналіз ВК визначає також оцінювання достатності ВК для здійснення поточних операцій. Коефіцієнт маневрування ВК визначає частку останнього, яка вкладена в оборотні активи. Значення цього показника може змінюватися залежно від структури капіталу і галузевої належності підприємства (норматив – 0,4 – 0,6) [44].

Шило В. в своїй праці «Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства» стверджує, що досить вагомим

напрямком аналізу ВК підприємства є оцінка ефективності його використання за показниками ділової активності та рентабельності. Ці показники визначають частку прибутку та чистого доходу, яку отримує підприємство, коли буде використовувати одиницю ВК. Для дослідження ефективності використання та управління ВК на підприємстві найкраще використовувати аналіз коефіцієнтів ефективності використання ВК та порівняльний аналіз.

За допомогою аналізу коефіцієнтів можна точніше оцінити, наскільки підприємство використовує ВК. Якщо також використовувати порівняльний аналіз та порівняти розраховані показники поточного року з попереднім, то можна буде проаналізувати, як ефективно підприємство в певному році використало власний капітал, ніж у попередньому.

Наступним методом аналізу показників ВК є інтегральний, який базується на розрахунках наступних показників: рентабельності продукції, рентабельності продажу, рентабельності всього капіталу підприємства, і відтворює ефективність використання капіталу, який вкладений у діяльність підприємства на тривалий період, рентабельність інвестицій у капітал [55, с. 152].

В управлінні використанням капіталу найбільше поширення отримали наступні системи інтегрального фінансового аналізу [55, с. 165]:

1. Дюпонівська система інтегрального аналізу ефективності використання капіталу підприємства, розроблена фірмою «Дюпон» (США), яка визначає розкладання показника «коефіцієнт рентабельності капіталу» на низку фінансових коефіцієнтів його формування, взаємопов'язаних у єдиній системі. В основі цієї системи аналізу лежить «Модель Дюпона», відповідно до якої коефіцієнт рентабельності використовуваного капіталу підприємства являє добуток коефіцієнта рентабельності реалізації продукції на коефіцієнт оборотності (кількість оборотів) капіталу.

2. Система SWOT-аналізу. Основним змістом SWOT-аналізу є дослідження характеру сильних і слабких аспектів діяльності підприємства щодо можливостей використання його капіталу, а також позитивного або

негативного впливу окремих зовнішніх (екзогенних) факторів на умови його використання

Усі джерела варто класифікувати, залежно від підходів до аналізу ВК, на три групи:

першу складають джерела, які містять методи, орієнтовані на визначення джерел формування ВК;

другу – показники ефективності використання ВК;

третю – як на визначення джерел формування, так і на показники ефективності використання.

Отже, при здійсненні аналізу ВК підприємства виходячи з його цілей, слід використовувати методи всіх видів фінансового аналізу. Зокрема, вивчення ВК слід починати з аналізу складових його елементів, порівнюючи їх із загальним розміром ВК. Кількісний аналіз структури ВК підприємства слід здійснювати у динаміці, щоб відстежувати зміну в його структурі за період, що аналізується.

2.2 Аналіз джерел формування власного капіталу

Аналіз джерел формування капіталу є одним з ключових завдань фінансового менеджменту будь-якого підприємства незалежно від виду діяльності чи організаційно-правової форми. Підприємство стикається з питанням формування структури капіталу з перших днів свого існування, постійно вирішуючи, які саме джерела фінансування доцільно вибрати.

Вітчизняні економісти визначили, що використання джерел формування ВК дозволило виявити вплив різних об'єктивних і суб'єктивних факторів, що дають змогу підприємству правильно формувати структуру ВК. Структура капіталу змінюється від підприємства до підприємства в різні періоди і залежить від великої кількості чинників.

Найповніший перелік факторів наводить український економіст Бочаров В. Він нараховує їх аж сім (рис. 2.1):

Рис. 2.1 Фактори формування структури власного капіталу (Бочаров В.)

Джерело: складено автором на основі даних [1, с.107–108].

Крайник П. визначає також сім схожих факторів (рис. 2.2).

Рис. 2.2 Фактори формування структури ВК (Крайник П.)

Джерело: складено автором на основі даних [24, с. 153–154].

Дані про аналіз ВК дають змогу підприємству зрозуміти і вивчити джерела формування майна підприємства. Навіть тоді, коли дане джерело майна підприємства знаходиться в пасивах, в яких записані зобов'язання підприємства. Насправді ВК є джерелом фінансування підприємства, який створили вкладники або акціонери, і лише офіційно їх можна назвати зобов'язаннями компанії. Однак до складу ВК входить позиковий капітал, який є як раз зобов'язанням.

Отже, отримання даних про ВК є найбільш вагомим, тому що саме це може показати не тільки, які капітали, утворені на початку, а й нерозподілений прибуток, як капітал отриманий в результаті діяльності протягом певного звітного періоду.

За умов ринкової економіки та високого рівня конкурентоспроможності, кожне підприємство хоче зберігати фінансову стабільність, що є важливою передумовою вдалого ведення господарської діяльності. Бланк І. доводить, що це досягається налагодженням ритмічної і ефективної роботи підприємств,

зручного управління виробничими фондами і джерелами їх формування. Цьому допомагають розробка економічно обґрунтованих бізнес-планів і нормативів, ресурсна збалансованість бізнес-плану, раціональне розміщення та ефективне використання ВК, оптимальність управлінських рішень, всебічний аналіз і об'єктивна оцінка фінансового стану за даними обліку та звітності, вжиття конкретних заходів для стабілізації фінансово-господарської діяльності [3, с. 247].

Імідж господарюючого суб'єкта (візитна картка) формується завдяки фінансовій стабільності. Від правильного вибору джерел формування, напрямків розподілу й використання капіталу, що знаходиться у розпорядженні підприємства залежить успіх будь-якого суб'єкта господарювання, незалежно від форми власності та виду діяльності.

Фінансову основу підприємства складає ВК, але ефективна фінансова діяльність підприємства неможлива без постійного залучення позикових коштів. Вони дають змогу суттєво розширити обсяг господарської діяльності підприємства, забезпечити більш ефективне використання ВК, прискорити формування різних цільових фінансових фондів та підвищити ринкову вартість підприємства. Таким чином, застосування комбінованих джерел фінансування підвищує результативність діяльності підприємства [9, с. 47].

Вибір оптимальної структури джерел фінансування підприємств набуває важливого значення. Структура джерел фінансування підприємства залежить від багатьох факторів. До них, слід віднести:

- вид оподаткування доходів підприємства;
- темпи зростання реалізації товарної продукції та їх стабільність;
- структура активів підприємства;
- стан ринку капіталу;
- відсоткова політики комерційних банків;
- рівень управління фінансовими ресурсами підприємства тощо.

Найдоречнішим для вибору джерел фінансування підприємства є комплексний підхід.

Максімова М говорить, що необхідно врахувати, що фінансування за рахунок ВК не призводить до виникнення зобов'язань, а фінансування за рахунок позичкового капіталу утворює фінансові зобов'язання підприємства. Водночас, треба мати на увазі, що за всі зовнішні фінансові ресурси підприємства необхідно платити відсотки. Тому ці ресурси є предметом особливої уваги менеджерів підприємства [32, с. 36].

ВК припадає основна роль у створенні та функціонуванні підприємства. Основою класифікаційної градації ВК підприємства можна назвати його поділ на вкладений та нагромаджений. Так як, вкладений капітал – це внески учасників, а накопичений капітал формується в процесі фінансового-господарської діяльності підприємства, то виникає змога в узагальненні і визначення поняття ВК і формулюється так: ВК – це фінансові ресурси, що вкладає та додатково нагромаджує підприємство для організації та фінансування господарської діяльності. ВК підприємства може формуватися як за рахунок, зовнішніх, так і за рахунок внутрішніх джерел. Їх систематизацію наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Джерела формування власних фінансових ресурсів підприємства

Види джерел	Склад джерел
Внутрішні джерела	Прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства. Амортизаційні відрахування від основних засобів і нематеріальних активів. Інші внутрішні джерела формування власних фінансових ресурсів
Зовнішні джерела	Залучення додаткового пайового або акціонерного капіталу. Одержання підприємством безплатної фінансової допомоги. Інші джерела формування власних фінансових ресурсів

Джерело: складено автором на основі даних [33].

До складу внутрішніх джерел формування власних фінансових ресурсів визначальна роль належить прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства. Він утворює найбільшу частину його власних фінансових ресурсів, забезпечує приріст ВК, а відповідно, і ріст ринкової вартості

підприємства. Певну роль у складі внутрішніх джерел виконують також амортизаційні відрахування, особливо в підприємствах із високою вартістю власних основних засобів і нематеріальних активів. Все-таки, суму ВК підприємства вони не збільшують, а лише є засобом його реінвестування. Інші внутрішні джерела не відіграють помітної ролі у формуванні власних фінансових ресурсів підприємства [33, с. 56].

Існує дві основні ідеї формування сутності та класифікації внутрішніх джерел фінансування. Перша ідея покладена на фінансові результати, а друга – на рух грошових потоків [3, с. 90]. Це пояснюється тим, що не завжди доходи та витрати підприємства, відображені у звіті про фінансові результати, збігаються з грошовими надходженнями (видатками) в рамках операційної та інвестиційної діяльності відповідного періоду.

До складу зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів ключове місце додатковому пайовому (шляхом додаткових внесків у статутний фонд) або акціонерному (шляхом додаткової емісії та реалізації акцій) капіталу. Для деяких підприємств одним із зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів може бути надана безоплатна фінансова допомога, яку отримують лише окремі державні підприємства. До числа інших зовнішніх джерел входять безплатно передані підприємству матеріальні та нематеріальні активи, що входять до складу його балансу [33, с. 105].

При цьому, варто відмітити, що за рахунок ВК підприємства створюють мінімальні запаси товарно-матеріальних цінностей. Однак попит у коштах для створення запасів протягом року коливається. Отже, вважаємо, що підприємства мають вкладати в оборотні кошти мінімум власних фінансових ресурсів у розмірах, достатніх для створення лише мінімальних запасів товарно-матеріальних цінностей і витрат виробництва. Всі інші потреби в оборотних коштах доречно задовольняти за рахунок позикових ресурсів, переважно – банківських кредитів на умовах строковості й поворотності.

Отже, основна роль у фінансуванні підприємства належить власним коштам, оскільки саме використання ВК свідчить про високий рівень фінансової стійкості підприємства. Найсприятливішим для ефективної діяльності підприємства є комплексний підхід до вибору джерел фінансування. Проте, для цього держава має створити сприятливі умови і нормативно-правову базу, щоб ресурси фінансового ринку були доступні підприємствам усіх форм власності і галузей економіки.

2.3 Аналіз ефективності використання власного капіталу

Розгортання процесів приватизації і корпоратизації, створення на їх основі акціонерних товариств висувають ряд нових проблем, пов'язаних з оцінкою вартості майна, яке приватизується та аналізом структури ВК підприємства.

Д. Хан стверджує, що ефективність роботи підприємства залежить від об'єктивного висвітлення звітності, за якого можна адекватно оцінити ліквідність, рентабельність підприємства, його фінансову стійкість і ряд інших якісних показників, що характеризують кінцеві результати діяльності суб'єкта підприємницької діяльності [13, с. 253].

За кордоном розроблено кілька напрямків аналізу, найбільш важливі – школа фундаментального та школа технічного аналізу. Застосування останнього сьогодні в Україні є обмеженим, оскільки вимагає детальної інформації про емітента та зміни курсової вартості цінних паперів на доволі довгому проміжку часу. Але це не відкидає можливості його застосування в майбутньому, коли можна буде говорити про можливість отримання достовірної інформації про курсову вартість цінних паперів та її динаміку. Вивчення динаміки ринкової вартості ВК акціонерного товариства за попередні періоди дасть потенційним інвесторам прийняти рішення про інвестування своїх коштів у ті чи інші цінні папери.

Актуальним у даний час є використання результатів професійно проведеного фундаментального аналізу, який включає не тільки оцінку ефективності використання ВК, а й аналіз фінансового стану емітента, загальноекономічної ситуації в галузі, рівня компетентності керівництва. Оскільки для проведення галузевого аналізу необхідні збір і обробка великої кількості інформації, а також застосування дорогих технологій, економічними дослідженнями на рівні галузей у розвинених країнах займаються спеціалізовані консультативні фірми [14, с. 148].

У сучасній практиці господарювання вдосконалення фінансового обліку та звітності представлено передусім поділом аналізу господарської діяльності на внутрішній і зовнішній, визначенням стратегічної мети і тактичних завдань, характерних для кожного з них. Структуру та основні напрямки аналізу фінансового стану підприємства в складі якої є власний капітал можна представити у вигляді схем (рис. 2.3), (рис. 2.4).

Рис. 2.3 Схема внутрішнього аналізу фінансового стану акціонерного товариства

Джерело: складено автором на основі даних [14].

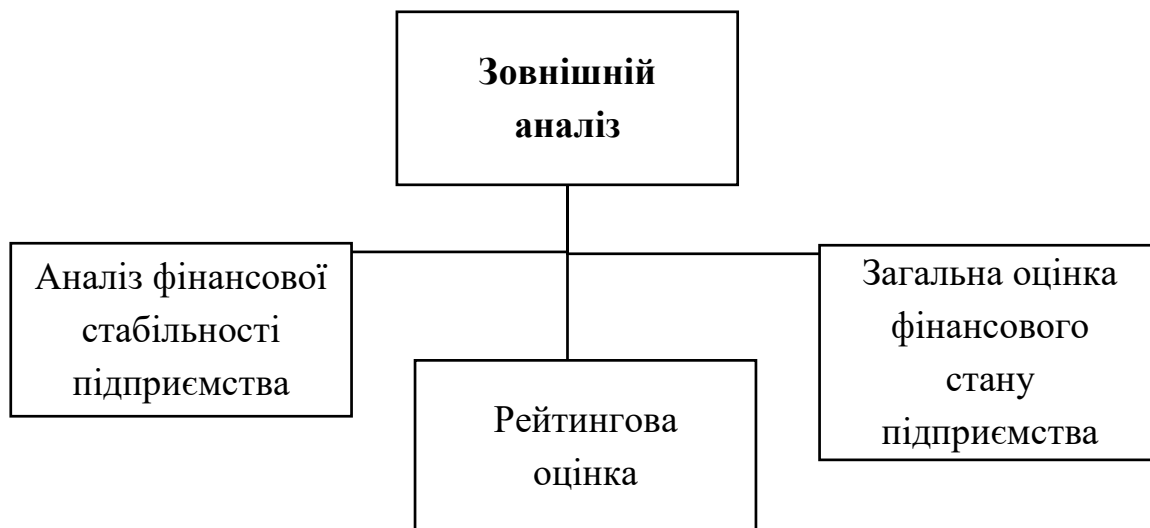

Рис. 2.4 Схема зовнішнього аналізу фінансового стану акціонерного товариства

Джерело: складено автором на основі даних [14].

Джерелом зовнішнього аналізу є висвітлені звітні дані. Він тісно пов'язаний з питаннями оцінки рентабельності, ефективності використання капіталу, фінансового стану в цілому. Від його результатів залежать взаємовідносини суб'єкта господарювання з акціонерами, кредиторами та іншими зацікавленими особами, становище підприємства в галузі виробництва та економіці загалом.

Питель С у своїй дисертації описував, що принцип приросту ВК необхідно поєднувати з принципом обачності. Керуючись останнім з метою уникнення негативного впливу різких коливань кон'юнктури ринку на фінансовий стан підприємства капітал слід розміщувати таким чином, щоб у різноспрямованих тенденціях зростання прибутковості від інвестування переважало зростання прибутковості всіх видів активів підприємства, або домінувало зростання сукупної дохідності всіх активів підприємства. Тому принцип історичної оцінки активів і зобов'язань, логічний і правомірний з позицій підприємства, може виявитись недостатньо об'єктивним з точки зору ринкової інфраструктури в цілому. Акціонери та інвестори більше схильні довіряти ринковим оцінкам реального ВК підприємства, а не фактичній

вартості придбання активів, тобто опосередкованим оцінкам кон'юнктури ринку [14, с. 157].

Вищесказане визначає різні підходи до аналізу. Кредитори оцінюють зміну частки ВК у загальній сумі джерел коштів з точки зору фінансового ризику при укладанні угод. Вивчення структури ВК дає змогу отримати інформацію про масштаби розширення діяльності підприємства. Внутрішня оцінка динаміки ВК орієнтується на необхідність оперативного управління фінансовими ресурсами, визначення оптимальних обсягів і джерел залучення коштів.

Джеппарова С. вважає, що одним з методів ефективності використання є структурний аналіз. Стосовно аналізу власного капіталу його можна досліджувати в двох аспектах:

з точки зору структури всього капіталу (при цьому його частка, як вже зазначалося, є одним з критеріїв фінансової незалежності та фінансової стійкості);

з точки зору структури ВК. У цьому випадку визначається частка кожної складової ВК [12, с. 26.].

Боднарчук А стверджує, що ВК показує частину майна підприємства, яке фінансується за рахунок коштів власників і власних засобів підприємства. ВК є не тільки основою для створення підприємства, але й стабільністю і продовженням його господарської діяльності. Враховуючи функції ВК, можна вказати, що його розмір визначає ступінь незалежності та впливу його власників на підприємство, а для кредиторів є показником відповідальності й стабільності підприємства. Чим більший ВК і менша кредиторська заборгованість, тим кращі відносини в підприємства з різними юридичними й фізичними особами [5, с. 105].

Для більш повної оцінки складу ВК, доцільно провести його вертикальний аналіз за статтями бухгалтерського балансу (табл. 2.3), (табл. 2.4).

Таблиця 2.3

Аналіз складу ВК кондитерської фабрики «Рошен» за 2018-2019 р.р., тис.

грн

Показник	Роки		Темп приросту: 2018 р. до 2019 р.
	2018	2019	%
Власний капітал, у т. ч.	535 175	537 691	0,5
Зареєстрований (пайовий) капітал у дооцінках	175 833	175 833	0
Нерозподілений прибуток	4 455	4 651	4,4
Резервний капітал	354 887	357 458	0,7

Джерело: складено автором на основі даних [48; 49; 50]

Відповідно до даних табл. 2.3, загальна сума власного капіталу за період 2018- 2019 р.р. зросла на 2 516 тис. грн. (або на 0,5%). У більшій мірі це було спричинено збільшенням суми нерозподіленого прибутку на 196 грн (або на 4,4%). Сума зареєстрованого капіталу за досліджуваний період не змінилася та дорівнює 175 833 тис. грн. Резервний капітал зріс на 2 571 тис. грн. і на кінець періоду склав 357 458 тис. грн.

Таблиця 2.4

Аналіз складу ВК кондитерської фабрики «Рошен» за 2019-2020 р.р., тис.

грн

Показник	Роки		Темп приросту: 2019 р. до 2020 р.
	2019	2020	%
Власний капітал, у т. ч.	537 691	549 086	2,1
Зареєстрований (пайовий) капітал у дооцінках	175 833	175 833	0
Нерозподілений прибуток	4 651	4 789	2,9

Резервний капітал	357 458	368 464	3,08
-------------------	---------	---------	------

Джерело: складено автором на основі даних [48; 49; 50].

Згідно з даними табл. 2.4, загальна сума власного капіталу за період 2019-2020 р.р. зросла на 11 359 тис. грн. (або на 2,1%). Збільшення суми нерозподіленого прибутку на 138 грн (або на 2,9%) свідчить про ефективність господарської діяльності кондитерської фабрики «Рошен». Сума зареєстрованого капіталу за досліджуваний період залишається незмінною – 175 833 тис. грн. Резервний капітал зріс на 11 006 тис. грн. і на кінець періоду склав 357 458 тис. грн. це дає підприємству можливість швидкому подоланню збитків

Усе це свідчить про підвищення можливостей кондитерської фабрики «Рошен» для здійснення розширеного відтворення та оцінюється як позитивний результат його діяльності.

Зміни у складі ВК кондитерської фабрики «Рошен» за 2018-2020 рр. представлено у вигляді рис. 2.5.

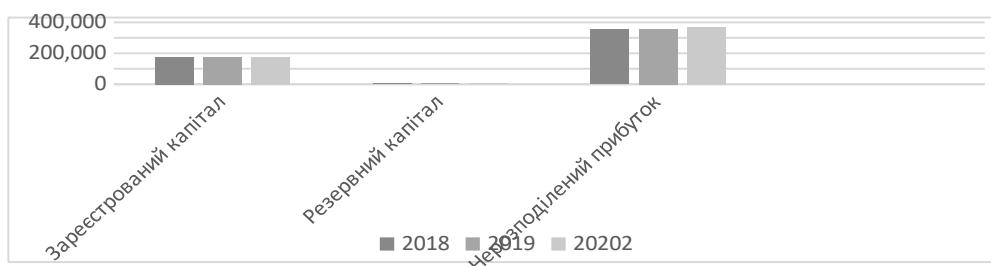

Рис. 2.5. Динаміка складу ВК кондитерської фабрики «Рошен» за 2018-2020 рр., тис. грн

Джерело: складено автором на основі даних [48; 49; 50].

Аналіз ефективності використання ВК є одним з найважливіших методів оцінки фінансового стану і комплексної оцінки ефективності всієї фінансово-господарської діяльності. Це пояснюється тим, що саме ВК є необхідною

умовою і об'єктивною основою як виникнення, так і подальшої діяльності будь-якого підприємства.

Розмір ВК, ефективність його використання створюють умови для забезпечення фінансової незалежності, яка є одним з чинників фінансової стійкості [8].

Різні методи аналізу і застосовувані при цьому методи дозволяють оцінити різні аспекти фінансового стану і слугують для задоволення потреб різних внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Так, одним з найважливіших критеріїв рівня ефективності всієї господарської діяльності може служити динаміка ВК.

Аналіз динаміки дозволяє отримати інформацію про здатність підприємства до самофінансування, підтримки фінансової рівноваги за рахунок внутрішніх джерел. Позитивна динаміка ВК свідчить про нарощування власності, що створює умови для підвищення ступеня фінансової незалежності і при інших рівних умовах фінансової стійкості та інвестиційної привабливості [46].

У той же час Кравченко В., оцінюючи результати позитивної динаміки, враховує таку її характеристику, як якість збільшення, під яким слід розуміти те, за рахунок якої складової відбувається зростання ВК. Відомо, що величина ВК може збільшуватися за рахунок будь-якої його складової (пайового капіталу, додаткового, резервного, нерозподіленого прибутку). Однак роль кожної складової і її можливості далеко не однозначні. Так, збільшення пайового капіталу супроводжується збільшенням кількості акціонерів, а отже, зростанням кількості учасників в процесі управління підприємством та претендентів на виплату дивідендів. Зростання додаткового і резервного капіталу має певні обмеження, і тільки зростання нерозподіленого прибутку є свідченням ефективності діяльності підприємства, тому зовнішні користувачі, як правило, звертають увагу саме на ті підприємства, власний капітал яких зростає за рахунок нерозподіленого прибутку [26, с. 114].

Проведемо аналіз ефективності ВК кондитерської фабрики «Рошен», використовуючи для цього оціночні показники (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Показники ефективності власного капіталу кондитерської фабрики
«Рошен» у 2018-2019 р.р.

Показник	Роки		Темп приросту
	2018	2019	%
Власний капітал, тис.грн	535 175	537 961	0,5
Чистий фінансовий результат	3 919	2 768	-29,4
Чистий дохід від реалізації	232 312	259 205	11,6
Позиковий капітал, тис.грн	123 842	255 954	106,7
Рентабельність власного капіталу, %	0,7	0,5	-0,2
Період окупності власного капіталу, роки	136,5	194,4	57,9

Джерело: складено автором на основі даних [48; 49; 50].

За 2018 і 2019 роки ефективність ВК кондитерської фабрики «Рошен» спала, адже рентабельність ВК зменшилась – в 2019 році, на 1 грн ВК припадало зменшення на 2,0 грн. отриманого чистого прибутку. Так як даний показник від’ємний і відповідно викликає негативне явище для підприємства. Це свідчить про:

- 1) неефективне вкладення ВК у діяльність підприємства;
- 2) зниження ефективності продажу, тобто зменшились прибутки, отримані підприємством з обсягу реалізації продукції.

Проведемо аналіз ефективності ВК кондитерської фабрики «Рошен» за 2019-2020 р.р. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Показники ефективності ВК кондитерської фабрики «Рошен» у 2018-2019 р.р.

Показник	Роки		Темп приросту
	2019	2020	%
Власний капітал, тис.грн	537 961	549 086	2,07
Чистий фінансовий результат	2 768	11 125	183,9
Чистий дохід від реалізації	259 205	373 344	44,03
Позиковий капітал, тис.грн	255 954	442 638	

Продовження таблиці 2.6

Рентабельність власного капіталу, %	1,0	2,5	1,5
Період окупності власного капіталу, роки	194,4	49,4	145,0

Джерело: складено автором на основі даних [48; 49; 50]

За 2019 і 2020 роки ефективність ВК кондитерської фабрики «Рошен» зросла, адже рентабельність ВК збільшилась – в 2019 році, на 1 грн ВК припадало збільшення на 1,5 грн. отриманого чистого прибутку. Порівнюючи показник з попереднім результатом, можемо сказати, що підприємство покращило результати господарської діяльності.

Тобто, вкладені у ВК кошти за досліджуваний період року повністю окупилися і компанія отримала чистий прибуток.

Проведений аналіз стану ВК кондитерської фабрики «Рошен» показує, що його структура протягом тривалого часу залишається незмінною.

В якості основних переваг використання ВК можна назвати наступні:

ВК є фінансовою основою підприємства;

залучити ВК простіше, ніж позиковий капітал;

ВК забезпечує високу можливість генерування прибутку в усіх сферах діяльності підприємства.

Отже, кондитерська фабрика «Рошен» частину своєї діяльності реалізовує за рахунок позикових коштів. З одного боку застосування позикових джерел фінансування допускають забезпечувати зростання фінансового потенціалу підприємства, і дає здатність генерувати приріст рентабельності ВК. Але, варто пам'ятати, що залучення позикових джерел загрожує підприємству втратою фінансової стійкості і платоспроможності.

У аналізі ефективності використання ВК, основним критерієм є рентабельність ВК. Даний показник використовується в якості найважливішого критерію при прийнятті рішень різними групами користувачів. При цьому для зовнішніх користувачів інтерес представляє розмір і динаміка показника рентабельності; інтереси внутрішніх користувачів набагато ширші, оскільки для них важливим є отримання інформації не тільки оціночної інформації, але й інформації, що дозволяє ефективно управляти величиною ВК [33].

Проведемо аналіз впливу факторів на рентабельність ВК кондитерської фабрики «Рошен», а результати відобразимо у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Факторний аналіз рентабельності ВК кондитерської фабрики «Рошен» за 2018-2019 рр.

Показник	Роки		Темп приросту: 2018 до 2019 %
	2018	2019	
Чистий фінансовий результат, тис. грн	3 919	2 768	-29,4
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	232 312	259 205	11,6
Сукупний капітал, тис. грн., у т.ч. власний капітал, тис. грн.	659 017 535 175	793 915 537 961	20,5 0,5

Рентабельність продажу, %	1,69	1,07	-0,62
Коефіцієнт оборотності капіталу	0,43	0,48	0,05
Рентабельність власного капіталу, %	0,73	0,51	-0,22

Джерело: складено автором на основі даних [48; 49; 50].

Отже в результаті проведення розрахунків бачимо, що чистий фінансовий результат зменшився на -29,4%. Це свідчить про те, що підприємство перевищило доходи над витратами в 2019 році менш вагоміше, ніж в 2018 році. Збільшення чистого доходу від реалізації на 11,6% показує, що на підприємстві зріс ринковий попит на продукцію. Приріст сукупного капіталу у тому числі ВК (20,5% і 0,5% відповідно) свідчить про збільшення можливості маневрувати власними коштами. Зменшення рентабельності продажу на -0,62% доводить, що на підприємстві спала ефективність господарської діяльності. Коефіцієнт оборотності капіталу вказує на позитивну динаміку (+0,05%) це підтверджує підвищення ефективності роботи підприємства. І на кінець, бачимо, що рентабельність ВК погіршилась на 0,22%. Підприємству необхідно звернути увагу на ефективність продажу продукції. Проведений аналіз показує, що кондитерській фабриці «Рошен» необхідно прагнути прискорити рух капіталу на всіх етапах кругообігу, також максимізувати його віддачу, що відображається як збільшення суми прибутку на одну гривню. Прибутковість капіталу можна досягти шляхом раціонального використання ресурсів, недопущенням їх перевитрат. В результаті капітал повернеться до свого початкового стану в більшій сумі, тобто з прибутком. Також покажемо аналіз впливу факторів на рентабельність ВК кондитерської фабрики «Рошен» за 2019-2020 р.р. (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Факторний аналіз рентабельності ВК кондитерської фабрики «Рошен» за 2019-2020 рр.

Показник	Роки	Темп приросту:
----------	------	----------------

			2019 до 2020
	2019	2020	%
Чистий фінансовий результат, тис. грн	2 768	11 125	301,9
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	259 205	373 344	135,03
Сукупний капітал, тис. грн., у т.ч. власний капітал, тис. грн.	793 915 537 961	991 694 549 086	24,9 2,07
Рентабельність продажу, %	1,07	2,98	1,91
Коефіцієнт оборотності капіталу	0,78	0,98	0,2
Рентабельність власного капіталу, %	0,51	2,03	1,52

Джерело: складено автором на основі даних [48; 49; 50].

Отже, на основі проведених розрахунків факторного аналізу рентабельності ВК кондитерської фабрики «Рошен», можна сказати про значне покращення чистого фінансового результату та чистого доходу від реалізації продукції. Рентабельність продажу та рентабельність власного капіталу в порівнянні з попередніми роками зросла. Це свідчить про покращення господарської діяльності та підвищення здатності підприємства генерувати прибуток власниками, відповідно.

2.4 Результати аналізу як інформація для управлінських рішень

Перехід економіки України до ринкових відносин вимагає змін у підходах до управлінських рішень з метою підвищення ефективності ВК.

Рудницька О. стверджує, що в результаті проведення аналізу, усі показники фінансового стану підприємства перебувають у взаємозв'язку та взаємозумовленості. Тому оцінити реальний фінансовий стан підприємства можна тільки на підставі використання відповідного комплексу показників з

урахуванням впливу на них факторів фінансового характеру, а також багатьох інших, які взагалі не піддаються вартісній оцінці [51, с. 125].

Кондитерська фабрика «Рошен» займає лідируючі позиції на ринку, активно експортує свою продукцію, яка є конкурентоспроможною на ринку. Але також має ряд проблем в своїй діяльності. Свідченням цього є проаналізовані показники ВК протягом досліджуваного періоду. Так основними проблемами підприємства виступає недостатня кількість власних коштів

За результатами досліджень, необхідно ввести наступні пропозиції щодо покращення використання ВК кондитерської фабрики «Рошен»:

1. Збільшити обсяг власних грошових коштів підприємства.
2. Виробництво і розробка нових видів продукції, яка зацікавить споживачів. Як відомо, підприємство активно працює на виробництво нових видів продукції, що передбачає залучення нових клієнтів та збільшення прибутків підприємства.

Щодо джерел збільшення капіталу, пропонуємо здійснити такі заходи:

- 1) реалізація продукції з негайною оплатою;
- 2) отримання дебіторської заборгованості;
- 3) продаж резервних грошових активів;
- 4) продаж матеріальних і нематеріальних активів (зайвих запасів);
- 5) отримання банківських кредитів;
- 6) залучення інвестицій, приватного капіталу та інших внесків.

Раціональним є збільшення капіталу на розрахунковому рахунку підприємства, що збільшить коефіцієнт абсолютної ліквідності і дозволить підприємству брати довго- і короткострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності, які видаються лише платоспроможним підприємствам, в яких коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає нормі. Збільшення капіталу можна досягти за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду [46].

Шипіцина Г. вважає ще одним напрямом покращення використання ВК є його прогнозування, оскільки, щоб чітко керувати виробництвом, активно

впливати на формування показників господарської і фінансової діяльності, необхідно постійно використовувати дані про його стан, а також зміни, які в ньому проходять.

З метою збільшення капіталу кондитерська фабрика «Рошен» повинна [57, с. 102]:

підвищувати обсяги виробництва, тобто збільшувати реалізацію своєї продукції;

запроваджувати заходи щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників, мотивувати їх;

розширювати асортимент продукції і підвищувати її якість;

зменшувати витрати на виробництво продукції, що відповідно знизить собівартість продукції;

з максимальною віддачею використовувати потенціал, що є у його розпорядженні, включаючи і фінансові ресурси;

коректно будувати договірні відносини з постачальниками та покупцями;

здійснювати пошук більш дешевих поставок сировини та матеріалів для забезпечення процесу виробництва.

раціонально використовувати одержаний прибуток для здійснення ефективної повномасштабної діяльності в подальшому;

залучати фінансові інвестиції.

Шляхами зростання рентабельності кондитерської фабрики «Рошен» є [57, с. 110]:

величина прибутку. Чим більший прибуток, тим вищий рівень рентабельності;

величина вартості основних фондів і нормованих оборотних коштів. Чим більша сума авансових коштів на виробництво продукції, тим нижчий рівень рентабельності;

величина собівартості продукції впливає обернено пропорційно на рівень рентабельності: менша собівартість дає вищу рентабельність конкретного виду продукції.

Отже, загалом можна сказати, що підприємству у своїй діяльності на перспективу слід орієнтуватися на таку політику по покращенню використання ВК при якій основна діяльність буде прибутковою при одночасній найбільшій віддачі всіх елементів, тобто підвищення рівня рентабельності продукції за рахунок зниження собівартості і збільшення обсягів її реалізації. Безумовно слід наголосити на тому, що мають відбуватися якісні зміни в управлінні підприємством шляхом активної, зорієнтованої на майбутнє стратегії, побудованої на зв'язку між намаганням забезпечити прибутковість і додержати стабільності фінансових процесів.

Отже, основною умовою стабільного рівня ВК підприємства є стійкий фінансовий стан. Це комплексне поняття, яке перебуває під впливом різноманітних фінансово-економічних факторів, які треба враховувати при прийнятті фінансового вибору. Стабільність капіталу на підприємстві може бути забезпечена за умови постійної реалізації та одержання виручки, достатньої за обсягом, щоб виконати свої зобов'язання.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження було обґрунтовано теоретичні положення та рекомендацій щодо управління ВК. Основні науково-практичні результати дали змогу зробити такі висновки:

1. Нормативно-правова база регулювання обліку ВК має велику кількість актів, що поділені на три групи: закони, постанови Кабінету міністрів України, наказ Міністерства фінансів України та акти міжнародного рівня. Всі ці документи допомагають практикуючим бухгалтерам вчасно та правильно відобразити в обліку операції з формування та зміни ВК.

2. При визначенні дефініції поняття «власний капітал» наведено різні концепції вчених. Під ВК пропонуємо розуміти частину активів організації інвестовану власником в господарську діяльність з метою отримання прибутку і реалізації своїх прав відповідно до чинного законодавства. Основне визначення ВК наведено в П(С)БО № 1 «ЗВФЗ»: ВК визначається як частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. Згідно з таким визначенням ВК, можна зробити висновок, що в момент створення підприємства його ВК втілюється в активах, інвестованих засновниками і оцінюється за вартістю майна підприємства

3. Об'єктами обліку ВК є первинний етап, поточний та узагальнюючий, а об'єктами кожного етапу є номенклатура, носії номенклатури, їх рух та забезпечення. Первинний облік власного капіталу визначає моменти процесу вкладання або вибір виходу з учасників товариства, покриття збитків. Основу поточного обліку ВК визначають аналітичний та синтетичний облік. Підсумковий (узагальнюючий) облік починається з виявлення складу облікових номенклатур, які мають бути відображені у відповідних підсумкових носіях облікової інформації. Для відображення інформації про ВК використовуються рахунки 4 класу. Завершальним етапом бухгалтерського обліку є складання фінансової звітності.

4. Однією з основних форм управління капіталом підприємства повинні стати рішення, що стосуються розвитку підприємства фінансових

ресурсів, пошуку нових джерел фінансування на грошовому і фінансових ринках. Дослідження проведене у першому розділі викрило факт високої дебіторської заборгованості підприємства, а це ісвідчить про неякісну політику організації в області управління дебіторською заборгованістю. Підприємству і надалі необхідно зважено знижувати обсяг дебіторської заборгованості, щоб досягти оптимізації коштів, що вилучаються, на певний час, з обороту підприємства в результаті реалізації продукції з відстрочкою платежу. Причому, такі заходи не повинні позначитися на доходах підприємства.

5. Аналіз ВК підприємства представляє собою спосіб нагромадження і використання інформації бухгалтерського обліку та звітності, який має на меті: оцінити поточний і перспективний фінансовий стан підприємства, тобто використання ВК. Вивчення ВК варто починати з аналізу складових його елементів, порівнюючи їх із загальним розміром ВК. Аналіз структури ВК підприємства слід здійснювати у динаміці, щоб відстежувати зміну в його структурі за період, що аналізується.

6. Найоптимальнішим для підприємства є комплексний підхід до вибору джерел фінансування. ВК належить визначальна роль у фінансуванні підприємства, так як його використання ісвідчить про високий рівень фінансової стійкості підприємства. Для ефективної діяльності підприємства є комплексний підхід до вибору джерел фінансування, але для цього держава має створити сприятливі умови і нормативно-правову базу.

7. ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» є складовою частиною кондитерської корпорації «Рошен», яка є одним із найбільших виробників кондитерських виробів в Україні. Отже, фінансовий стан кондитерської фабрики «Рошен», після проведення дослідження, можна назвати стабільним. Підприємство має різноманітний, широкий асортиментом продукції. Загальна сума власного капіталу за період 2018-2020 р.р. зросла на 13910 тис. грн. (або на 2,6%). Сума зареєстрованого капіталу за досліджуваний період залишилася незмінною, становить 13577 тис. грн.. Усе це ісвідчить про підвищення можливостей ККФР та має позитивний результат діяльності.

8. Для підвищення ефективності управління капіталом кондитерської фабрики «Рошен» діяльність держави в рамках фінансової політики повинна бути спрямована на формування економічного порядку та застосування управлінських рішень з метою підвищення ефективності ВК. Отож, необхідно збільшити обсяг власних грошових коштів підприємства та покращити виробництво і розробити нові види продукції, яка зацікавить споживачів і залучить нових клієнтів та збільшить прибутки підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М. Фінансовий аналіз. Київ: КНЕУ. 2005. 354 с.
2. Бочаров В.В., Леонтьев В.Е. Корпоративные финансы. Мінськ. 2004. 592 с.
3. Бланк И.А. Управление денежными потоками. Київ: Ника-Центр. 2002. 647 с.
4. Боднарчук А.В. Удосконалення комплексного економічного аналізу власного капіталу. *Бізнесінформ*. 2013. № 3. 282-285 с.
5. Боднарчук А.В. Сутність власного капіталу як об'єкта обліку та аналізу. *Ефективна економіка*. 2013. № 8. 114-121 с..
6. Бондаренко Т.В. Особливості створення вартості власного капіталу в процесі його кругообігу. *Економіка. Управління. Інновації*. 2013. № 2. 55 с.
7. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18. Ст. 144.
8. Городня Т.А. Економічна та фінансова діагностика. Львів. 2017. 282 с.
9. Гуляєва Н.М. Фінансові ресурси підприємства. *Фінанси України*. 2003. № 12. 58-62 с.
10. Дема Д. І. Фінансовий менеджмент. Житомир. 2014. 478 с.
11. Данильчук І.В. Рефінансування дебіторської заборгованості як засіб підвищення платоспроможності підприємств на сучасному етапі. *Економічний вісник університету*. 2013. № 20(1). 58-63 с.
12. Джемпарова С.С. Сучасні аспекти аналізу фінансового стану підприємства. *Культура народів Причорномор'я*. 2012. № 252. 26-32 с..
13. Д. Хан «Планирование и контроль: концепция контроллинга». – Мінськ: Финансы и статистика. 1997. 765 с.
14. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Питель Святослав Васильович. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/326497/2845/1/Des_Pytel.pdf (дата звернення: 32.05.2021 р.).

15. Ефимов О.В. Анализ собственного капитала. *Вопросы экономики*. 1998. № 8. С. 57-63.
16. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. Ст. 36.
17. Закон України «Про акціонерні товариства власний капітал товариства». *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50, № 50-51. Ст. 384.
18. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо статутного капіталу». *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 28. Ст. 252.
19. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» від 30 листопада 1999 року. *Офіційний вісник України*. 1999. № 52, Ст. 2606.
20. Илишева Н.Н. Анализ финансовой отчетности. Харків. 2014. 432 с.
21. Каверзін О.О. Функції власного капіталу в умовах ринкової економіки. *Вісник КІІІ*. 2012. № 5. 138-139 с.
22. Ковальов В.В. Фінансовий аналіз. – Москва: Фінанси і статистика. 2006. 485 с.
23. Короткевич О. Інтегральна оцінка ефективності управління фінансами організацій. *Банківський вісник*. 2015. № 5. 46–53 с.
24. Крайник О.П. Фінансовий менеджмент. Львів. 2000. 214 с.
25. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз. Київ. 2017. 392 с.
26. Кравченко В.Н. Діагностика та оцінка ефективності основної діяльності підприємства. *Економіка промисловості*. 2016. № 3. 193-197 с.
27. Лагун М. І. Теоретична характеристика основних методичних аспектів проведення аналізу фінансового стану. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2008. № 3. 33-37 с.
28. Лопатников Л.И. «Краткий экономико-математический словарь». Минск: Наука. 1979. 358 с.

29. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія. Київ: КНЕУ. 2001. 387 с.
30. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2001. № 1.
31. МСБО № 1 «Подання фінансової звітності». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення: 04.05.2021 р.)
32. Максимова М.В. Теоретичні підходи до формування системи показників оцінки прибутку підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 8. 45-52 с.
33. Марченко А. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів. *Фінанси України*. 2002. № 9. 102-109 с.
34. Нестерова С.В. Методологічні основи факторного аналізу у процесі оцінки фінансового стану підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2010. 241-245 с.
35. Офіційний сайт кондитерської корпорації «Рошен». URL: https://roshen.com/?fbclid=iwar1hls1bcuo9tbjk_gbj4ojcjdy6ifcwlrnsg5zactbs4_atby22qlkbcq (дата звернення: 23.05.2021 р.).
36. Ожегов С.И. «Словарь русского языка», Минск: Русский язык. 1987. 80 с.
37. Обушак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 9. 92-100 с..
38. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13. № 13-14. № 15-16. № 17. Ст. 12.
39. Порядок збільшення (зменшення) статутного капіталу підприємства. *Офіційний вісник України*. 2018. № 59. Ст. 2083.
40. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. *Офіційний вісник України*. 2011. № 2. Ст. 3777.
41. П(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». *Офіційний вісник України*. 2013. № 19. Ст. 665.

42. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні. *Податки та бухгалтерський облік*. 2018. № 64, 19 с..

43. Посилкіна О.В. Економіка та організація інноваційної діяльності. Харків: НФаУ. 2015. 96 с.

44. Погостинская Н.Н., Погостинский Ю.А. Системный анализ финансовой отчетности. Минск: Изд. Михайлова В.А. 1999 г. 96 с.

45. Плаксюк О.О. Система показників оцінки капіталу й ефективності його використання. 2015. № 1. 77-86 с.

46. Потій В.З., Бабяк Н.Д., Жолнерчик Г.Ю. Фінанси підприємств. Київ: КНЕУ. 2005. 244 с.

47. «Рошен» за 2018 рік. URL: http://kcf.roshen.com/uploads/10_8.pdf. (дата звернення: 25.05.2021 р.)

48. Річна фінансова звітність ПрАТ «Київська кондитерська фабрика

49. Річна фінансова звітність ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» за 2019 рік. URL: http://kcf.roshen.com/uploads/_2019_2.pdf. (дата звернення: 25.05.2021 р.)

50. Річна фінансова звітність ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» за 2020 рік. URL: https://stockmarket.gov.ua/cabinet/xml/show/fin_general/9571. (дата звернення: 25.05.2021 р.)

51. Рудницька О.М. Фінанси підприємств. Львів: в-во Львівської політехніки. 2012. 260 с.

52. Савицкая Г.В. Экономический анализ. Минск: Новое знание. 2009. 651 с.

53. Статут ПрАТ "Київська кондитерська фабрика «Рошен»», затверджений позачерговими загальними зборами акціонерів (протокол б/н від 30 липня 2019 р.). URL: <http://kcf.roshen.com/> (дата звернення: 23.05.2021 р.)

54. Саркисян С.А., Ахундов В.М., Минаев Э.С. «Большие технические системы. Анализ и прогноз развития». Минск: Наука. 1977. 350 с.

55. Шеремет А.Д. «Комплексный экономический анализ деятельности предприятия». Минск. 1984. 209 с.

56. Шило В.П. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства. Київ: Вид-во "Кондор". 2005. 240 с.

57. Шипіцина Г.А. Застосування інтегрального методу аналізу та методу ланцюгових підстановок для визначення факторів, які оказують найбільший вплив на величину власного капіталу машинобудівного підприємства через показник рентабельності власного капіталу. URL: <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/economy-412/bus> (дата звернення: 32.05.2021 р.).

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Наказівського положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Звітності валюти до фінансової звітності"

Підприємство	<u>Приватне акціонерне товариство "Київська кондитерська фабрика "Розен"</u>	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
Територія	<u>Київ</u>	за ЄДРПОУ	2019	01 01
Організаційно-правова форма господарювання	<u>Акціонерне товариство</u>	за КОАТУУ	00382125	
Вид економічної діяльності	<u>Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тортічок витривалого зберігання</u>	за КОПФГ	803610000	
Середня кількість працівників	<u>1 751</u>	за КВЕД	230	
Адреса, телефон	<u>проспект Науки, буд. Т, м. Київ, 09039</u>		10.71	
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розряду IV запу про фінансові результати (запу про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники злого наводяться в гривнях з копійками)			0442372360	
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці): за дозволеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
за міжнародними стандартами фінансової звітності				

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

Форма №1 Код за ДКУД: 180001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичено амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	701 294	598 455
первісна вартість	1011	1 044 508	917 077
знос	1012	343 214	318 622
Інвестиційна нерухомість	1015	-	300 839
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	315 834
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	14 995
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	20	20
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гуаранти	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	701 314	899 314
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8 029	9 749
Виробничі запаси	1101	-	-
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Денегати астрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	51 344	71 950
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами з бюджетом	1130	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1135	2 951	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	2 591
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	23 330	5 840
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гривні та їх еквіваленти	1165	6 723	1 616
Готівка	1166	-	-
Резерви в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестрахування у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резерви збитків або резерви на покриття витрат	1182	-	-
резерви пов'язаних з обліком	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	24	664
Усього за розділом II	1195	92 601	92 410
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	793 915	991 724
	Пасив	Код ривка	На початок звітного періоду
	I	2	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			3
			4
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	175 833	175 833
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Викійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (некорисний збиток)	1420	4 651	4 789
Несплачений капітал	1425	357 477	368 464
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	537 961	549 086
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	33 656	30 499
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат паростроку	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв валових витрат	1532	-	-
резерв незароблених грошей	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привласний фонд	1540	-	-
Резерв на вибуття двоє-попу	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	33 656	30 499
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	25 964	99 976
розрахунками з бюджетом	1620	3 410	8 673
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	2 328	1 964
розрахунками з оплати праці	1630	8 611	7 425
Поточна кредиторська зобов'язаність за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська зобов'язаність за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	7 253	10 538
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	174 732	283 563
Усього за розділом III	1695	222 298	412 139
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та з групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів об'єднаного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	793 915	991 724

Керівник

Бойчук Вадим Юрійович

Головний бухгалтер

Дарюнос Валентина Іванівна

Визначається в порядку відповідного центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері страхування

Директор Ігорь, І.Ф., Федірко Ігорь

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне зобов'язання									
Внески учасників: Внески до капіталу	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення зоборо вності з капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення зоборо вності з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Випущення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Прибавка (продля) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом зміни у капіталі	4295	-	-	-	138	10 987	-	-	11 125
Залишок на кінець року	4300	175 833	-	-	4 789	368 464	-	-	549 086

Керівник

Бойчук Вадим Юрійович

Головний бухгалтер

Дарморос Валентина Іванівна

Директор СОВ. ДП. Надмірні

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАНстаном на 31 грудня 2019 року
(у тисячах українських гривень)

	<u>прим.</u>	<u>31.12.2019</u>	<u>31.12.2018</u>
АКТИВИ			
Необоротні активи			
Інвестиційна нерухомість	7	648 315	321 737
Основні засоби	6	583 172	577 557
Передоплати за основні засоби та нематеріальні активи		34 639	4 445
Інвестиції в дочірні підприємства	10	10	20
Усього необоротних активів		1 266 136	903 759
Поточні активи			
Запаси	11	20 776	9 938
Торгова дебіторська заборгованість	12	102 545	71 950
Інша дебіторська заборгованість	13	9 268	4 461
Грошові кошти та їх еквіваленти	14	422	1 616
Переплата з податку на прибуток		369	-
Усього поточних активів		133 380	87 965
УСЬОГО АКТИВІВ		1 399 516	991 724
КАПІТАЛ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Власний капітал			
Статутний капітал	15	505 833	175 833
Резервний капітал		5 345	4 789
Накопичений нерозподілений прибуток		376 238	368 464
Усього власного капіталу		887 416	549 086
Довгострокові зобов'язання			
Відстрочені податкові зобов'язання	20	23 454	30 499
Усього довгострокових зобов'язань		23 454	30 499
Поточні зобов'язання			
Торгова кредиторська заборгованість	16	27 395	99 976
Поточні забезпечення	17	11 714	10 538
Податок на прибуток до сплати		-	1 376
Фінансова допомога отримана	18	424 353	283 268
Інші поточні зобов'язання	19	25 184	16 981
Усього поточних зобов'язань		488 646	412 139
Усього зобов'язань		512 100	442 638
УСЬОГО КАПІТАЛУ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		1 399 516	991 724

Затверджено до випуску керівництвом Компанії:
Бойчук Вадим Юрійович, Генеральний директор

Дарморос Валентина Іванівна, Головний бухгалтер

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною фінансової звітності

ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»Примітки до окремої фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)**ЗВІТ ПРО ЗМІНИ В КАПІТАЛІ**

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

(у тисячах українських гривень)

	Статутний капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Усього власного капіталу
На 1 січня 2018	175 833	4 651	357 458	537 942
Виправлення помилок	-	-	19	19
На 1 січня 2018 (скориговане)	175 833	4 651	357 477	537 961
Прибуток за рік	-	-	11 125	11 125
Відрахування до резервного капіталу	-	138	(138)	-
На 31 грудня 2018	175 833	4 789	368 464	549 086
Прибуток за рік	-	-	8 330	8 330
Відрахування до резервного капіталу	-	556	(556)	-
Внески учасників до капіталу	330 000	-	-	330 000
На 31 грудня 2019	505 833	5 345	376 238	887 416

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною фінансової звітності

ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»
Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

	<u>Прим.</u>	<u>31.12.2020</u>	<u>31.12.2019</u>
АКТИВИ			
Необоротні активи			
Інвестиційна нерухомість	7	801 177	648 315
Основні засоби	6	1 871 142	583 172
Передоплати за основні засоби та нематеріальні активи		10 026	34 639
Інвестиції в дочірні підприємства	10	10	10
Усього необоротних активів		2 682 355	1 266 136
Поточні активи			
Запаси	11	17 715	20 776
Торгова дебіторська заборгованість	12	113 648	102 545
Інша дебіторська заборгованість	13	181 392	9 268
Грошові кошти та їх еквіваленти	14	1 574	422
Переплата з податку на прибуток		5 162	369
Усього поточних активів		319 491	133 380
УСЬОГО АКТИВІВ		3 001 846	1 399 516
КАПІТАЛ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Власний капітал			
Статутний капітал	15	1 505 833	505 833
Резервний капітал		5 762	5 345
Накопичений нерозподілений прибуток		381 078	376 238
Усього власного капіталу		1 892 673	887 416
Довгострокові зобов'язання			
Відстрочені податкові зобов'язання	20	21 014	23 454
Інші довгострокові зобов'язання	9	36 594	-
Усього довгострокових зобов'язань		57 608	23 454
Поточні зобов'язання			
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	9	21 248	-
Торгова кредиторська заборгованість	16	228 274	27 395
Поточні забезпечення	17	17 675	11 714
Фінансова допомога отримана	18	743 424	424 353
Інші поточні зобов'язання	19	40 944	25 184
Усього поточних зобов'язань		1 051 565	488 646
Усього зобов'язань		1 109 173	512 100
УСЬОГО КАПІТАЛУ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		3 001 846	1 399 516

Затверджено до випуску керівництвом Компанії:

Руденко Сергій Васильович, Генеральний директор

Дарморос Валентина Іванівна, Головний бухгалтер

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»
Окрема фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

ЗВІТ ПРО ЗМІНИ В КАПІТАЛІ

	Статутний капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Усього власного капіталу
На 31 грудня 2019	505 833	5 345	376 238	887 416
Прибуток за рік	-	-	5 257	5 257
Відрахування до резервного капіталу	-	417	(417)	-
Внески учасників до капіталу	1 000 000	-	-	1 000 000
На 31 грудня 2020	1 505 833	5 762	381 078	1 892 673
	Статутний капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Усього власного капіталу
На 31 грудня 2018	175 833	4 789	368 464	549 086
Прибуток за рік	-	-	8 330	8 330
Відрахування до резервного капіталу	-	556	(556)	-
Внески учасників до капіталу	330 000	-	-	330 000
На 31 грудня 2019	505 833	5 345	376 238	887 416

Затверджено до випуску керівництвом Компанії:

Руденко Сергій Васильович, Генеральний директор

Дарморос Валентина Іванівна, Головний бухгалтер

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності